

Handwriting

अभ्यास-प्रश्न-संग्रह

प्रश्न-संग्रह

ནང་དོན་གནད་བསྒྲུབ།

དེབ་འདིར་མགོ་ལོག་གཅིག་སྒྲིལ་ཁང་སར་ཇོ་ནང་དགོན་
ཏུ་དགོ་འདུན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་སོགས་ལ་ཚོས་འཇིག་
ཚིན་གཉིས་ཀྱི་སློབ་ནས་སློབ་སྟོན་གནང་བ་ཇི་བཞིན་སྐྱོ་
ཐག་ལས་བཟུས་པ་ཞིག་ཡིན།

ཚོམ་སྒྲིག་པ།

ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་འཕུལ་དེབ་དཔེ་མཛོད་ཚོམ་སྒྲིག་

ཁང་།

རྒྱས་ནམ་འཕུལ་དེབ་ཏུ་ཕབ།

སྒྲི་ལོ། ༢༠༡༣ཆུལ་ལོ། ༢༡༥༠

དེབ་དབང་།

ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་གཞུང་སྐྱབ་ཁང་།

འབྲེལ་བ་བྱེད་ཡུལ།

སྤྱི་འཇུག་སྐབས་བཤུན་པ། 15208425221

གཞུང་ལས་ཁང་། 028-87422886

སྤྱི་འཇུག་པ། 1095661700

ཡིག་སྐུལ། himalayanc @163.com

དྲ་ཚིག་སྐུལ། www.himalayane.com

ཚུམ་པ་པོའི་མཛེད་བསྐྱུས།

འབྲུངས་ཡུལ། སི་ཁྲོན་རྫོང་།

འབྲུངས་ལོ། ༡༩༧༤

ཐོབ་ཐང་། དགེ་ལྷན། ཚུམ་པ་པོ། ལྷོ་བ་གསོ་བ།

སྒྲོབ་རྒྱུད།

སྒྲོབ་རྒྱུད་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་རབ་རྒྱུད་སྟེ་དཔོན་པའི་
 ཚོགས་འདོན་དང་བཅའ་བཟོ་སོགས་ཞིབ་རྒྱས་སུ་བསྐྱབས་
 རྗེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་སོགས་
 མཁས་པ་མང་རྒྱུ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྐྱབས་རིག་གནས་ཀྱིས་
 བརྒྱས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱུ་མར་གསལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་
 བླ་བུ་ལ་ཐེབས་ཏེ་ཚིས་རམས་པ་རྗེ་བསམ་འགྲུབ་རྒྱ་
 མཚོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་སྐྱ་དང་ཚད་མ། རང་དོན་རིག་པ།
 ཚིས་དཀར་ནག་སོགས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་དབང་ལུང་མན་
 དག་གི་སྐོར་མང་རྒྱུ་སྒྲོབ་གཉེར་གཤམ་མ་བྱས།

གསུང་ཚོམ།

ཁོང་གི་གསུང་ཚོམ་ལ་སྐོང་གི་ཡི་གའི་སྤྱི་རྣམ་སྟོ་གསལ་
 འཇུག་དོགས་ཀྱི་ཟུར་འདེབས་སྟོང་བུན་དག་གི་སྟེ་
 མིག་སྟོན་འགྲེལ་ཡང་གསལ་སྤང་མདོད་ཀྱི་ཟུར་རྒྱན་དག་
 རིག་སྐྱུ་འཇུག་འགྲུགས་པའི་ལྷགས་ཀྱི། སྐོང་ཆེན་པོའི་

རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་བོའི་མཆན་འགེལ་དཔྱད་
སྒྲིག་སྒྲིག་བའི་འབབ་སྟེགས། རྩོམ་གྱི་སྐར་ཚིས་རིག་པའི་
བྱང་འཕེལ་སོགས་གསུང་དེབ་མང་བོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་
རུང་དཔྱད་ཚུལ་དང་སྒྲིག་ཚུལ། ལྷག་ཚུལ། རྩི་ཚོགས་སྐྱེད་
བརྗོད་བཅུམས་ཚོས་མང་བོ་བཞུགས།

མཇུག་ཕྱིད།

རྩེ་ལྷུལ་སྒོ་མང་དགོན་རུ་དགོ་འདུན་པ་སྟོང་ལྷག་གཉིས་
ལ་ཉེ་བའི་དབུས་སུ་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡོངས་
རྒྱུགས་སྒོ་རྒྱགས་སུ་ལྷུལ། རྩི་ལོ།༡༩༧༥ལོར་གངས་སྟོངས་
ཤེས་རིག་ཞོར་བུའི་སྟོབ་སྐྱིད་གི་དགོ་ཆུན་རུ་གདན་འདྲེན་
ཞུས། ད་ལྟ་སྟོབ་སྐྱིད་དེའི་རྒྱུང་འཛིན་དགོ་ཆུན་དང་རྩི་
གཉེར་སྟོབ་གཙོ་གཞིན་པའི་འགན་བཞེས་ཡོད། ལས་ཞོར་
རུ་ས་གནས་བརྒྱ་ལྷག་སྟེགས་ཚིག་གིས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་
ལྟར་རུས་བྱང་འཆད་བྲིད་ལ་ཐེབས་གནང་མཛད་བཞིན་
ཡོད།

ལྷན་སྐྱོན།

འཇོམ་སྒྲིང་འི་ལ་མོ་ཁད་ཀྱིས་འགྱུར་ཏེ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་
དང་ནང་བསམ་སྒོ་སོགས་དུས་རབས་དང་དཔུང་བ་
མཉམ་གཤིབ་ངང་ཉེན་རེ་ནས་ཉེན་རེར་གནམ་ས་སྤྱོད་འོག་
ལྷ་བུའི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བས། མི་པལ་མོ་ཆེས་འདི་
ལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཚད་ཐིག་ཅིག་ཏུ་འཛིན་བཞིན་པའི་སྐབས་
སྟེ། ཡོད་ཚད་བརྗོད་འཕྲིན་དུས་རབས་ཀྱིས་བདག་དབང་
བརྒྱུར་ཏེ། ཆེས་ནས་དགུ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་དང་། འཇོམ་
སྒྲིང་གི་འབྱུང་འགྱུར། མ་མཐའ་སྐར་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་
གནས་སྟོ་གོས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་སོགས་ཀྱང་བརྗོད་འཕྲིན་དང་ནམ་
ཡང་རྒྱང་བཀྱེད་ཐབས་མེད་པའི་དུས་སུ་གྱུར་པ་དང་།
རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་སོ་སོའི་རང་རང་གི་རིག་གནས་
དང་སྐད་ཡིག་སོགས་རྗེས་སུ་ལྷུས་པར་དོགས་ནས་ཐབས་
བརྒྱ་རྒྱས་སྟོང་གིས་བརྗོད་འཕྲིན་དུག་ཏུ་འཕྱོ་བའི་སྐབས་
རྒྱན་དང་འགྲོགས་ནས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་

སྒོན་སྒོན་མི་རིགས་ཀྱི་གྲུ་ལ་དུ་བཞུར་གྱིན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
རིག་གནས་འཇོམ་སྒྲིང་ཅན་ལ་གོམ་འགྲོས་བཞེབས་དང་
གཞིབ་བཞིན་ཡོད་པའི་དུས་འདིར། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཚོས་
དང་རིག་གནས་འདི་བརྗོད་འཕྲིན་གྱི་གཞུང་ལམ་ལ་ཤུགས་
ཀྱིས་བསྐྱོད་མ་ཐུབ་པར་རྐྱང་ཆག་ལག་ཞུ་སོང་བས་
གཞན་རྗེས་མ་ཚོད་པ་ཁ་གསལ་མཐིལ་རྟོགས་ལགས་
ན། དེད་ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཁང་གིས་སྒྲིང་སྒྲོབས་
དཔུང་བའི་ཤུགས་ཐུང་སྟེ་འཇིག་ལ་ཉེ་བའི་ཚོས་དང་རིག་
གནས་འདིའི་སློབ་ཚུ་ལྟར་སྐྱོབ་གྱི་ཆེད་དང་། ང་ཚོ་བོད་
ཀྱི་ཚོས་རིག་འདི་བརྗོད་འཕྲིན་གྱི་ལམ་ལ་བཞག་སྟེ་འཇོམ་
སྒྲིང་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རིག་གནས་ཤིག་དུ་བསྐྱུར་ཆེད་
དང་།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན་སྤྱིར་རྒྱལ་བསྐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་ས་ཆེན་
པོའི་ཁྱོད་ཀྱི་ལ་དར་སྐྱེལ་བྱས་ནས་སློབ་ལྡན་ཡོངས་
ལ་གནས་སྐབས་འཚོ་བ་མེད་པའི་ཞི་བདེ། མཐར་ཐུག་
གཏན་གྱི་བདེ་བ་དམ་པ་འབྱུང་ཆེད། སློབ་བོད་གངས་

ཅན་གྱི་ཚོས་རིག་མཐའ་དག་གི་རྒྱད་པ་བསྐྱར་གསོ་དང་
གནས་པ་བརྒྱད་སྟེལ། ཆད་པ་ཁ་སྐོང་གཏོང་ཆེད་
དུ༢༠༡༢ལོ་ནས་བཟུང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་
དག་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་ཀུན་ནས་འཚོལ་སྟུང་བྱས་ཏེ་ཉི་མ་ལའི་
རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་འཕྲུལ་དེབ་དཔེ་མཛོད་གསར་བ་
འདི་བཅོས་ཏེ་བརྗེ་འཕྲིན་དུས་རབས་གསར་བའི་ལམ་
ལ་བརྒྱུད་ནས། བོད་གྱི་ཚོས་རིག་ཡོངས་རྫོགས་འཛུལ་
སྒྲིང་ཉིལ་བོས་ཉིན་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་དུ་སྟོ་སྟོག་བྱེད་
ཐབས་པར་བྱ་རྒྱུར་དམིགས་ནས་དེ་རིང་ནས་ལམ་ལ་ཆས་
བཞིན་ཡོད། མ་ཟད་ལས་རིགས་འདི་སྟོན་བསམ་གཙང་
མས་ཞབས་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་སྟེན། སྟོན་པ་པོ་དག་གིས་དུ་
ལམ་ནས་འཕྲུལ་དེབ་དཔེ་གཟིགས་དང་བརྒྱད་འགོད་
ཕབ་ལེན་གནང་སྐབས་སོགས་བྱ་བ་འདིའི་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་ཀུན་དུ་རིན་མེད་གཟིགས་འབུལ་དུ་གནང་
རྒྱུ་ཡིན། ཡིན་ནའང་འདིར་འཛུལ་སྒྲིང་གི་སྟོན་པ་པོ་
ཡོངས་ལ་གསལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ནི། ཉི་མ་ལའི་རིག་

མངོད་འཕྱུལ་དེབ་ཀྱི་མ་ཡིག་མང་ཆེ་བ་ད་སྟོན་དཔེ་
སྐྱོན་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་ལྷན་ཡོད་པའི་དཔེ་སྐྱོན་དགོན་
མོའི་རིགས་ཡིན་སྟབས། མ་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཡིན་པའི་
རྐྱེན་གྱིས་རྙིང་རུལ་དུ་སོང་བ་དང་། དཔེ་རི་བཞིན་མི་
གསལ་བ་ཆ་ཚང་མིན་པ། བརྗོད་པའི་གཞུང་དང་
མི་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཆ་མང་བ་དང་། ད་དུང་མ་
ཡིག་འཚོལ་བསྟུའི་སྟོགས་ནས་ཀྱང་དཀའ་ཁག་གང་མང་
ཞིག་གི་འགག་འཕྲང་བཀལ་དགོས་བྱུང་། འོན་ཏེ་ང་ཚོ་
ཉི་མ་ལའི་རིག་མངོད་ཁང་གིས་ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་
གིས་འཚོལ་སྟུང་དང་། དག་བཅོས་ལེགས་སྒྲིག་བྱེད་ལུལ་
བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་དུང་བཀོད་སྒྲིག་གིས་མ་ལོང་
བ། དག་བཅོས་ཞན་པ། མ་བཅོས་པ་དང་བཅོས་ནོར་
སོགས་ནོར་འཕྱུལ་གྱི་ཆ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཆིས་པས། རྒྱ་ཆེ་
བའི་རྒྱལ་སྤེལ་ནང་གི་སྟོག་པ་པོ་ཡོངས་ཀྱིས་བྱུགས་དོགས་
མེད་པར་སྐྱོན་ཆ་དག་ལ་མཚུབ་སྟོན་དང་གསལ་འདེབས་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ཐད་ཀར་གནང་འོགས་དང་ང་

ཚོའི་རིག་མཛོད་ཁང་གིས་ངེས་པར་དུ་ད་དུང་སྐྱེས་མཐུན་
ནས་བསྐྱུར་བའོ་ཡང་ཡང་བཏང་སྟེ་སྐྱེས་སྐྱེས་ཇི་ཚོགས་
སྐྱེས་གཏོང་རྒྱུར་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་སྐྱེས་ནས་ཡོད་པས་
ཐུགས་དབུས་སྐྱེས་འཛིན་རོགས།
ཞེས་ཏེ་མ་ལའི་རིག་མཛོད་འཕུལ་དེབ་ཚོམ་སྐྱིག་ཚན་རྒྱུང་
གིས།   རྒྱལ་ལོ་༢༠༧༩༠ ལྷོ་ལོ་ ༢༠༡༣-༡-༡ལའོ། །

མ་བཙོ་ས་ལེ་མས་གྱི་རང་རྒྱ།

ཡ་ལགས། དེ་རིང་ང་སྐྱལ་སྐྱུ་བསམ་པ་ལྷུན་གྲུབ་
གྱིས་མགོན་འབོད་བྱས་པ་བཞིན་ཁོང་གི་གྲ་ཤག་ཏུ་ཡོང་
བར། བྱིང་གཅིག་སྒྲིལ་ཁང་སར་ངོ་ནང་དགོན་གྱི་སྒྲ་གྲ་
ཡོངས་དང་སློབ་གྲ་ཆེ་འབྲིང་གི་སློབ་མ་འདི་འདྲ་མང་བོ་
ཞིག་གིས་དཀར་ལ་གཙང་བའི་ཁ་བཏགས་གྱིས་མདུན་
བསྐྱུས་ཏེ་ཁོང་ཚོར་ཚོས་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཆར་ནས་
བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཞེས་ནན་བསྐྱལ་བྱས་བྱུང་
། རྣམ་པ་ཚོའི་རེ་བཞག་འབྲས་མེད་བྱེད་མི་བྱབ་པས་ཁ་
བར་ཞིག་བྱས་ན་མི་ཚོག་རྒྱ་མེད་མོད། རྒྱལ་སྐྱས་ཆེན་
པོ་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་ནས། སློན་ཆད་མ་བྱུང་བའང་འདིར་
བརྗོད་མེད། ། སློབ་སྦྱོར་མཁས་པའང་བདག་ལ་ཡོད་མིན་
ཏེ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ།

ང་རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་ནང་ལོ་མ་གྱི་ཆ་ནས་དབུལ་བོ་
དབུལ་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་པས། ལྷན་གྲུང་མ་ཐོན་པའི་ཚོག་
གི་སྐོབ་སྐྱོར་སྟུན་མོ་དང་སྐྱར་མ་གྲགས་པའི་བརྗོད་དོན་
བབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ། མཁས་པ་དོ་མཚར་སྐྱེ་འོས་པ་དང་
སྐོ་གསལ་དང་བ་འདྲིན་རྣམ་པ་སོགས་ཅི་ཡང་ལྷ་རྒྱ་མེད།
ལྷ་པར་དུ་ང་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་སྐྱ་མ་གྲུ་ཚང་དང་ཡོན་ཏན་
པའི་སྐྱེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གཏོང་རྒྱ་བེར་ན། རང་
ཉིད་ཀྱི་ཀུན་སྐྱོད་དང་བསམ་སྐོ། གཤེས་རྒྱུད་སོགས་ལ་སྐོ་
ཁ་ནང་དུ་སྐྱོགས་ནས་ཞིབ་འདང་ཞིག་བརྒྱབ་ཆོ། ཏ་ཅང་
དོ་གཞོང་དགོས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོད་དུ་ཡོད། འཇམ་མགོན་
སྐྱ་མ་རྗེ་སྐོ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞལ་ནས་གྲུང་། རང་མ་
དུལ་བར་གཞན་འདུལ་བའི་གནས་མེད་པས། གཞན་
འདུལ་བའི་སྐྱ་མ་དེས་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་འདུལ་བ་
ཞིག་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་སེམས་གྱོད་བོ་
དང་གཤེས་སྐྱོད་རྒྱུ་བ་པོ་སོགས་ལ་དོ་དམ་རེ་བྱེད་བྱབ་ན་
གཞན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གཏོང་བའི་འོས་བབས་གཏན་ནས་

མེད་པ་ཞིག་ཡིན།

འོན་ཀྱང་བྱིད་ཅག་ཞུ་ཚུགས་ཆེ་བ་དང་ང་དོ་ཚ་མི་ཤེས་པ་
གཉིས་ཐོ་བྱག་པས་སྲིད་མོལ་སྲོ་བུར་བ་འདི་བྱིད་དགོས་
བྱུང་། འདི་ནི་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་དྲན་ཚུལ་ཙམ་
ཡིན་པ་ལས་བྱིད་ཚོར་བསྐྱབ་བྱ་བཏང་བ་མིན། བསྐྱབ་
བྱ་ཞིག་གི་ཚད་གཞིར་ཡང་སྲིབས་མི་སྲིད། འདི་ནི་རྣམ་
པ་རྟོན་གྱིས་ལ་ཐོག་མའི་རྟོན་སྐུལ་ཙམ་ཡིན་ལགས། དེ་
ཡང་ཚོས་གཞུང་དག་ན། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པ།
བྱས་པ་ཚུད་མི་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ།
དེ་རིང་འདིར་འདུས་ཀྱི་རང་རེ་ཚང་མ་སློན་བསགས་ལས་
དང་སློན་ལམ་ཞིག་གིས་ཚོས་རྟོན་བོད་ཁ་ཅན་གྱི་སློངས་
འདིར་སྐྱེས་ཤིང་། ཤ་ཁྲག་རུས་གསུམ་གྱི་ཆ་ནས་བོད་མི་
རིགས་དང་འབྲེལ་བ། དགའ་ཁ་འབྱིར་སོ་སོགས་སློབས་
མང་བོ་ཞིག་ནས་མཐུན་ས་ཡོད་པ་ཤ་སྟོག་རེད་ཅེས་
བཤད་ཚོག་པར་སྟུམ། དེའི་སྱིར་སློབས་གཅིག་ནས་བསམ་
ན་བྱུན་མོང་གི་ལས་དབང་དང་བྱུན་མོང་གི་འགན་འབྲི་

སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་གྲ་རྒྱུ་མ་ངའི་སེམས་
གཏམ་འདི་བྱིད་ཅག་ལ་ལྷུག་བརྗོད་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་
བྱུང་བར་དགའ་སློབ་ཆེན་པོ་སྐྱེས།
རང་རེ་བོད་ཁ་བ་ཅན་ཟེར་བ་འདི་ནི། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
ཁྱོད་སྐུམ་གཉིས་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དབང་བསྐྱུར་སྤོང་
མཁན་གྱི་མི་རིགས་སྟོབས་ལྡན་ཞིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྲགས་
ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ངས་གསལ་བཤད་མ་བྱས་ཀྱང་ཚང་མས་
ཤེས་ངེས་པ་ལྟར་ཡིན་མོད། རུས་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་མེད་
རུ་འཁོར་ཏེ་ཡོང་བའི་ད་སྐབས། ཟྱེ་ནང་གི་འགལ་རྒྱུན་
མང་བོ་ཞིག་གིས་ཚོས་སྤྱིད་རིག་གནས་སོགས་སྤྱོད་གས་གང་
ཐད་ནས་ཆེས་ཉམས་རྒྱུད་རུ་གྱུར་པས། བསམ་ན་སེམས་
ན་ཞིང་བལྟས་ན་མིག་ཚུ་ཤོར་འགོ་བའི་ཚད་རུ་ལྷུང་ཡོད་
པ་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་ཆེན་པོ་དང་མཐོན་པོ་ཕལ་
ཆེར་གཞན་གྱི་ངོ་འཛིན་དང་རང་གི་སྟོ་རྒྱུབ་ཅམ་གྱི་ཆེད་
རུ་ངལ་ཞིང་། གསར་སྐྱེས་ཡོན་ཏན་པར་རྫོམ་པ་ཁག་ཅིག་
རང་རིགས་གྱི་གཤེད་རུ་བཞིངས་ནས་ག་ས་གང་རུ་བསམ་

མོ་ནང་འབྲུག་གི་སྐྱོར་བར་བཙོན་པ། གཞན་པལ་ཆེར་
ཅི་མིན་འདི་མིན་གྱི་སྐོང་ནས་མི་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞོན་ཅིང་
། རོ་ཁ་གདངས་ལ་ལ་གྲོགས་གནམ་འབབ་གྱི་རེ་སྟོས་དང་
བཅས་ཏེ་མི་རིགས་འདིའི་ལས་དབང་མི་གཅིག་གི་རུས་
མཐུ་དང་བྱིན་རྒྱབས་ལ་བཙོན་ཞིང་སྐྱུག་པ་ནི་རང་རིགས་
ཆུང་ཅིང་ཕོངས་བའི་ནང་དོན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པར་བདག་
གིས་འདོད་དེ།

སྐྱིར་ཐུན་མོང་གི་ལས་དབང་ངམ་ཐུན་མོང་གི་བདེ་སྦྱིད་
གྱི་ཆེད་དུ་ཐུན་མོང་གིས་འབད་ཅིང་བཙོན་དགོས་པ་ནི་
ཆོས་འཛིག་ཉེན་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཉ་ཅང་གིས་
འགྲིག་པ་ཞིག་རེད། དེ་མིན་ན། སངས་རྒྱས་བཙོན་ལྡན་
འདས་ཏུ་བྱུང་སྐབས་དང་བཙེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་
རྒྱགས་པ་ཞིག་གིས་རང་རེ་ཆོང་མ་ཆེས་སྲ་མོ་ཞིག་ནས་
བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ལྡན་ལྡན་དང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཀྱི་བྲལ་གྱི་ཞིང་
ཁམས་ཤིག་དུ་ཤར་སེར་དྲངས་བཏང་ན་ཆོག་མོད། དེ་
ལྟར་དྲངས་ཚུལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། གཞུང་ཆེན་མོ་དག་

ནའང་།

ཐུབ་ན་མས་སྡིག་པ་ཚུ་ཡིས་མི་འབྱུ་ཞིང་། །

འགྲོ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། །

ཉིད་ཀྱི་རྫོགས་པ་གཞན་ལ་འཕོ་མིན་ཏེ། །

ཚོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད། །

ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་སྟར་རེད། དེའི་སྤྱིར་བོད་མི་རིགས་

ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་བདེན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ། རྒྱ་སེར་དང་

ཕོ་མོ་རིས་སུ་མ་མཆིས་པ། ས་གནས་དང་གྲུབ་མཐའ་

སྤྱོད་སུ་མ་སྤྱུང་བ། རྒྱ་གཞིན་དང་མཁས་སྤྱོད་ལ་ཁྱད་

པར་མེད་པར། བྲག་སྤྱོད་གྱི་རྒྱུད་པ་ལས་མཆེད་ཅིང་གྲེས་

པའི་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་ལྷགས་

བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི་རྩུང་ཟུང་ཅམ་ཡང་བཏང་སྟོམས་བྱེད་

མི་རྩུང་བའི་གནད་དམ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟམ་སྟེ། མང་

བོས་བཏེགས་ན་སྤོང་བོ་ཡང་ཞེས་རང་རེའི་སྤོན་བྱོན་མེས་

པོ་ཉམས་སྤོང་ཅན་ཚོས་ཆེས་དོ་མཚར་བའི་སྤོམ་ཚོག་

ཅིག་བཞག་ཡོད་པ་བཞིན་མ་ཡིན་ནམ། ཚང་མས་སྟོབས་

འབྲུག་གི་མཉམ་སྲུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་བོད་མི་རིགས་ལ་འང་འཕེལ་
རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་སྲུང་ལམ་ཆེན་པོ་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་དེ་ཡོད་དེས་པ་
ཡིན། དེ་རིང་འདྲིའི་བཞུགས་ཀྱི་ཕྱིད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་
པར་མཚོན་ན། འཇམ་དབྱེངས་སྒྲ་མ་གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་
སྒྲོན་མེའི་ཞལ་ནས།

དལ་བའི་རྟེན་ཐོབ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་དང་མཇུག། །

མཚན་ལྡན་བཤེས་དང་ཚོས་མཐུན་གྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྤྱོད། །

མཐུན་རྒྱུན་རྟེན་འབྲེལ་འཇོམས་པ་འདྲི་འདྲ་བ། །

ཡང་ཡང་རྟེན་པར་དཀའ་ལ་དོན་ཆེ་བས། །

ཕྱི་བཤོལ་སྤངས་ཏེ་རྟེན་པོ་ལོངས་ཤིག་ཨང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། རྒྱ་དཔེ་དོ་བོ་གསུམ་གྱི་
སྒྲོན་སྤེལ་ཤིན་དུ་རྟེན་དཀའ་ཞིང་རྟེན་ན་དོན་ཆེ་བའི་དལ་
འབྱོར་གྱི་ཚོས་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བའི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ།
མཇུག་དཀའ་བ་མདོ་སྤྲུགས་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་མཇུག་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་སྐྱབ་བྱེད་
པའི་སྐལ་བ་དང་ཡང་ལྡན། འཕྲད་དཀའ་བ་མཚན་ཉིད་

བཅུ་ལྟན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱང་
པར་དུ་འཕགས་པ་དག་གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། དཔལ་
ཚོ་ནང་བའི་རིང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་འཛིན་པའི་ཚོས་སྡེ་
ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཞུགས་ནས་མི་ཚེའི་སྡིང་
པོ་ལེན་པར་བཅོམ་བཞིན་པ་ནི་ཨེ་མ་ཏོ་མད་བྱང་སྐལ་བ་
བཟང་སྟམ་དུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་ན་འགྲིག་སྦྱིར་དག་འདུན་
དགོན་མཚོག་ཟེར་བ་ནི་དགོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་སྟེ།
ཀུན་གྱིས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་བཅོལ་ས་དང་རེ་བ་འཆང་
ས་ཞིག་རེད། མཚན་ཉིད་བརྒྱད་དམ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དག་
འདུན་དགོན་མཚོག་ཅིག་དཀའ་ཡང་། ལྷ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་
ཀུན་སྟོང་ཀུན་སྟོང་ཚད་དང་ལྟན་པ་གཞིར་བཞག་པའི་
སྡིང་ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་ལུང་སྡེ་སྟོང་
གསུམ་གར་སྟོབ་གཉེར་སྦྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་གནང་མཁན་
ཞིག་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་གནང་བྱུང་ན་རབ་དང་། གལ་
ཏེ་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པར་སྦྱངས་མ་
བྱུང་བྱང་། མཉམ་མེད་ཚོ་པོ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས།

ཚེ་ནི་ཡུན་མུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་མང་། །

ཚེ་ཡི་ཚད་ཀྱང་ཅི་ཅམ་མི་ཤེས་པས། །

ངང་བས་རྒྱ་ལས་འོ་མ་ལེན་པ་སྟེ། །

རང་གི་འདོད་པ་དང་དུ་ལེན་པར་གྱིས། །

ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ་རང་རང་གི་དགའ་སྤྱོད་ལས་མོས་

སྤྱོད་པ་དང་། རུས་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་པ་གྱི་རིག་གནས་

ཡོན་ཏན་རེར་དམིགས་བཀའ་གྱིས་སྤོང་བ་བྱེད་དགོས་པ་

ནི་གནད་གྱི་དམ་པ་རེད། རང་ཉིད་དགའ་སྤྱོད་ལས་གྱི་རིག་

གཞུང་ལ་བརྩོན་ན་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཡག་པོ་ཞིག་འཐོབ་

ཐུབ། ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་དར་བའི་སྤྱི་སྤྱིང་བའི་ཕ་མ་ཚོས།

རྒྱུང་དུས་ནས་བྱ་སྤྱོད་གི་གཤེས་རྒྱུད་དང་དགའ་སྤྱོད་ལས་

ལ་རྒྱས་ལོན་བྱས་ནས། སྐང་ལི་ཚེད་རྒྱུར་དགའ་མཁན་

ཞིག་ཡིན་ན་སྐང་ཚེད་རུ་ཁག་ལ་ཞུགས་སུ་འཇུག་པ་དང་

། ཚོན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ལ་སློབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཚེ་དེ་

དང་དེའི་སློབ་ལྷན་དང་བྱ་བར་ཞུགས་སུ་འཇུག་པས་འཇོམ་

སྤྱིང་ན་འགྲན་ཟླ་བལ་བའི་སྣ་གཅིག་ཤེས་ཡོན་པ་མང་པོ་

བྱུང་དང་བྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་རེད། དགོན་པ་གྲ་
ཚང་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་སྒོམ་སྐྱབ་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་
དང་། བསྐྱབ་པ་སྒོམ་གཉེར་བྱེད་མཁན། ཚིས་དང་སྐྱན།
སྟོ་བརྩོ་སོགས་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཤེས་མཁན་ཡོད་དགོས་
པར་མ་ཟད། རྒྱ་སྐད་དང་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ལོ་ཚུ་བ། སྒྲིག་
སྐད་སོགས་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡོན་ཏན་ཡང་ཤེས་
མཁན་དགོས་པ་རེད། རྩོགས་སྣ་ཚོགས་ནས་སྣ་འཛོམས་
ཤིག་ཡོང་ན་དགོན་པ་གྲ་ཚང་དེ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་
ཤེས་རིག་གི་ཉེ་གནས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེད། སྒོན་ཡིན་
ན་གྲ་བ་ཞིག་ལ་གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་མེད་ཀྱང་། མང་
ཚོགས་ཀྱི་དད་པ་བརྟན་ཞིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་སྣ་
ཚོགས་ཤིག་སྐྱོང་ས་འདིར་སྐྱབས་མེད་པས། མཚོན་འབུལ་
དང་ཉེན་བཞེངས། འཚོ་ཉེན་སོགས་ལ་དེ་འདྲའི་དཀའ་
ཁག་ཆེན་པོ་མེད། དེང་སང་དུས་རབས་ཁད་ཀྱིས་འགྱུར་
བའི་གོ་རིམ་བྱོད་དད་པ་དང་དག་སྣང་རྒྱང་རྒྱང་བྱས་
ནས་སྒོད་མཁན་ཆེས་ཉུང་ཉུང་ཡིན། དགོ་འདུན་པ་ཚོར་

རིག་གནས་ཡོན་ཏན་ངེས་ཅན་ཞིག་མེད་ན་མཚོན་པའི་
ཡུལ་དུ་བཀུར་རྒྱ་ལྟ་ཅི། འཕྲུ་སྒོམ་དང་ལོག་རྟོག་གི་རྒྱ་རུ་
ཡང་འགྱུར་ཉེན་ཆེ། ས་གནས་ལ་ལའི་ལས་བྱེད་པ་ཚོས།
རང་གི་བུ་ཕྱུག་ལ་སྒྲིགས་དམོན་བྱེད་ཆོ། བྱོད་ཀྱིས་རང་
གི་མིང་ཡང་འབྲི་མི་ཤེས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་གྲུ་བ་ཞིག་དང་
མཚུངས་གི་ཞེས་ཀྱང་བཤད་སྐད་སྒྲོས། བོད་གི་སྐད་ཆ་
རུམ་བུ་དེ་གོ་ན་བྱིད་རྣམ་པར་ཚོར་སྣང་ག་འདྲ་འདུག་དུ་
དགོས་པ་ཞིག་འདུག་གམ་ཡང་ན་དགོད་དགོས་པ་ཞིག་
འདུག་སྒྱུར་དགོ་འདུན་པ་དང་གྲུ་བ་ཞེས་པ་དེ་སྒྲོན་གྱི་ཚོས་
རྒྱལ་བྱི་སྒོམ་སྡེ་བཙན་དང་མངའ་བདག་བྱི་རལ་བ་ཅན་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་བཙུན་དང་སྒྲིག་བྱིམས་རབ་དང་རིམ་པ་
བཟོས་པ་སོགས་སྡེ་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་མང་པོ་ཞིག་གི་དབང་
གིས་བོད་སྡེ་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱབས་གནས་དགོན་མཚོག་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་བགྲངས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་གཙུང་མས་ཕྱག་
དང་རྒྱབས་ལྷུ་བྱེད་པའི་གནས་སུ་འཛོག་མོད། ད་ལྟ་མིའི་
མཚན་ཉིད་མ་རྒྱོགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ལྟ་ཚུལ་རེ་འགའ་

སྐྱོན་བཞིན་པའང་སྟོགས་གཅིག་ནས་བསམ་ན་རང་རེ་
ཚོས་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏུན་ལ་དོ་སྣང་མ་བྱས་པར་ཁུ་སིམ་
མེར་འདུག་རྒྱང་བྱས་པས་ལན་པ་མ་རེད་དམ། འདས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སྲི་མིག་ཅིག་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་
བོད་རིག་པ་ཞེས་པའི་སྐྱད་གྲགས་ཅན་དེ་ཡང་གཙོ་བོ་
དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུར་སྤེལ་དང་གསར་བཏོད་
གནང་ཡོང་བ་ཤ་སྟག་རེད།

འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་འཁོར་བསྐྱོད་དང་འགྲོགས་ཏེ་རིམ་
གྱིས་རིམ་གྱིས་གྲུ་བ་ཞེས་པ་གཏོ་མདོས་སོགས་འདོན་
པའི་རིམ་གྲོ་བ་ཞིག་གམ། ཡང་ན་ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་
རེ་བྱས་ཏེ་ཁ་རོག་གེར་འདུག་པའི་དོན་ཉུང་བྱ་ཉུང་ཅན་
ཞིག་མདོ་ཤེས་ན་སྤྲགས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ཅུང་
ཅམ་ཤེས་ནའང་ཐ་སྟོད་རིག་གནས་ལ་ཐན་དུ་ལྟ་བ་ལྟ་
བུ། གསར་དར་རིག་གནས་ལ་སློ་མི་སྟོགས་ཤིང་སྲི་ཚོགས་
བདེ་སྤྲུག་ལ་ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སོགས་གསོག་ཡས་
ཆད་པའི་ཁྱུང་ཆེན་དང་ཚོར་འདུ་བུལ་བའི་སྤོང་གན་ལྟ་

བྱ་མང་བོ་ཞིག་བྱོན་དང་འབྱོན་བཞིན་པ་ནི་བོད་པའི་
དགེ་འདུན་པ་ཚོའི་ངོ་ཚ་དང་ངེས་པར་དུ་བསྐྱུར་བཅོས་
བྱེད་དགོས་པའི་གནས་འབྲེལ་ཞིག་རེད་སྟེ། སྤྱིར་དུ་ནི་
སྒོལ་རྒྱུན་ཡོད་ཚད་ལ་ཐོན་དུ་བསྟ་ཞིང་སྒོན་བྱོན་མེས་པོ་
ཚོས་མ་འབྱོངས་ཚུལ་བཤད་དེ་ཀན་བགྲེས་ཚོའི་སྟེང་ལ་
ནག་ཉེས་ལྷུང་བ་གང་འཛོག་མཁན་གྱི་དེང་རབས་གསར་
བརྗེ་བ་དཔའ་བོའི་རིགས་དེ་གཏུན་ནས་མ་ཡིན་མོད། ང་
ཚོས་གནའ་དེང་བྱུང་གི་རིག་གནས་ལ་ཤ་ཚོད་རུས་ཚོད་
ཅིག་མ་སྦྱངས་པར་གདོད་མའི་འགོ་སྦྱངས་འདུག་སྦྱངས་
གཅིག་བྱ་ལ་ཐོད་པ་གཏུགས་ནས་བསྐྱེད་ན། ནམ་ཞིག་
ང་ཚོ་ངོ་མ་རུས་རབས་གྱི་སྦྱང་རྗེས་སུ་གྱུར་ཏེ་མ་མཐའ་
ཉེན་བཞེངས་དང་མཚོད་འབྲལ་ཅམ་ཡང་བྱེད་མཁན་
མེད་པའི་ཚོད་དུ་འགོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཡང་ཡོད་རྒྱུ་རེད་
སྟེ། མཁན་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་ཚོས་སྦྱབ་
པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གཞན་གྱི་མཚོད་འབྲལ་དང་ཉེན་
བཞེངས་ཅམ་དུ་རེ་བའི་ཚེད་མ་ཡིན་པ་བཤད་མ་དགོས་

ཀྱང་། མྱེའི་གནས་ཚུལ་རགས་པ་དང་སྒོ་བསྐྱུན་ན་ང་ཚོ་
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་དང་རམ་འདེགས་ལ་ཁ་འབྲལ་
ཐབས་མེད་པའི་ཚོད་དུ་ཡོད་པའི་ངོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན།
ལྷ་བ་ཞེས་པ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ན་རིམ་གྱིས་
མང་ཚོགས་ཀྱི་དད་པའང་ཉམས་འགྲོ་ལ་གསར་ཞུགས་ལྷ་
བཅུན་ཡང་ཆེས་ཉུང་ནས་ཉུང་དུ་འགྲོ་ངེས། འདི་ནི་ཚོས་
ཉིད་ཅིག་རེད། གནད་འགག་ཅིག་རེད། ཁང་སར་གསར་
མའི་དགོན་པ་དང་རྫོ་ནང་བའི་དགོན་པ་འདི་གཉིས་
གནས་གཞི་གཅིག་དུ་ཆགས་ཡོད་ལ། བན་ཚུན་ལ་བརྩི་
བཀུར་དང་མཐུན་སྦྱིལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི་ཏ་ཅང་གི་རྗེས་
སྤྱི་ཡི་རངས་བྱེད་འོས་པའི་གནས་དམ་པ་ཞིག་རེད། རང་
རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་དེའི་ཉ་སྒོམ་སྦྱོང་གསུམ་གཙོ་བོར་
བྱེད་དགོས་པ་ཉ་ཅི་སྦྱོས། འོན་ཀྱང་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་
གོས་ཀྱི་ཁ་མདོག་དམར་སེར་ཡིན་མིན་གྱིས་ཚོད་ཁུལ་བྱས་
ཏེ་མཐུན་སྦྱིལ་གྱི་མང་གཏོར་བ་ཡིན་ན་རང་གཞན་ཚང་
མ་ཐོངས་ལ་སྦྱོར་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་ཡིན་མི་སྲིད། ད་

ལྷ་འཇོམ་སྤྱིང་གི་ཚོས་ལྷགས་ཤེས་ལྷན་པ་ཚོས་ནང་བའི་
ཚོས་ལྷགས་དང་གནམ་བདག་ཚོས་ལྷགས་སོགས་ཚོས་
ལྷགས་ཁག་ཕན་ཚུན་བར་མཐུན་སྤྱིལ་བྱེད་དགོས་ཚུལ་
གཙོ་བོར་སྤྱིང་གི་ཡོད་ན་རང་རེ་ནང་བའི་གྲུབ་མཐུན་
ཁག་གིས་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་བརྩི་བཀྱར་དང་ལྷ་བ་མཉམ་
གནས་བྱེད་རྒྱ་ཅི་བཤད་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཁང་
སར་གསར་མའི་དགོན་པར་དགོ་ཚུན་ལ་ཡོད་ཁུལ་བྱས་
ནས་ད་བར་དུ་ལོ་ལྔ་དུག་ཞིག་འགོར་བའི་རིང་ལ་བྱིད་
ཚོའི་དགོན་པ་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པ་རེ་འགའ་དཔེ་བྲིད་ལ་ཉན་
དུ་ཡོད་། ཕལ་ཆེར་ཡོན་ཏན་གྱི་མང་གཞི་ལེགས་ཤིང་
བརྩོན་སེམས་ཆེ་བ་རེ་རེད། ངས་རྒྱས་ལོན་བྱས་པ་ལྟར་
ན། བྱིད་ཚོའི་དགོན་པར་སྤྱོད་པ་གཞན་ནས་ཐེབས་པའི་
མཁན་པོ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཞིང་ལྷག་བསམ་དཀར་བ་ཞིག་
ཡོད་འདུག་ཁོང་གི་སྐུ་དྲིན་གྱིས་སྤྱིར་དགོན་པ་འདིའི་དགོ་
འདུན་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སློབ་ཁ་སྤྱོད་པ་དང་། རིག་
གནས་ཡོན་ཚད། གཤེས་ཀ་ཀྱན་སྤྱོད་སོགས་དགའ་འོས་

པའི་གནས་སུ་འདུག་ངས་གོང་དུ་ལྷན་པ་བཞིན། ང་ཚོ་
མཉམ་གཤིབ་བྱས་ནས་ལོ་མང་པོ་བསྐྱད་པའི་རིང་དགོན་
པ་འདིའི་ནང་གི་ལ་ལ་ཞིག་ངའི་སློབ་མར་གྱུར་ཞིང་མང་
པོ་ཞིག་ཚོས་གོགས་སུ་གྱུར་ཡོད། དེ་དག་ལ་ཁ་བརྟེན་གྱི་
མོལ་བྱས་པ་ཡིན་ན། རིག་གནས་ཡོན་ཚད་དང་སྣག་པར་
དུ་བསམ་སློབ་ཁ་སློབ་ལ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། འདི་ཉ་ཅང་
གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དགོན་པ་ལ་ལ་སོའི་ནང་གི་གྲྲ་བ་
ཚན་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས། ཐ་སྐྱད་རིག་གནས་ལ་སྦྱངས་ན་དང་
པ་ཉམས་འགོ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཞོན་
སྦྱེལ་རབས་ཀྱང་གསུང་མཁན་ཡོད་མོད། མདོ་དྲིན་ལན་
གསལ་པ་ལས། རིག་པའི་དངོས་པོ་ལྷ་ལ་མ་བསྐྱབས་ན་
ནམ་དུ་ཡང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཚུབ་བམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་མི་
འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་
བྱ་བའི་སྦྱིར་རིག་པའི་དངོས་པོ་ལྷ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །
ཞེས་དང་།

མདོན་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་ཅན་ཀུན་འདུན་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་གཞན་དག་ལ་
སྟོན་པར་དངགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། མིང་གཅིག་
དོན་དུ་མར་འཇུག་པ་དང་། དོན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་མིང་གི་
ནམ་གངས་དུ་མར་མདོན་པར་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་
དང་། མྱི་བ་དང་ཡང་བའི་ཡི་གེ་བསྐྱུར་བ་དང་སྤེལ་བའི་
སྐོ་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། མདོ་
འདི་ན་པ་དང་། བཞད་གད་དང་། སྐད་དུ་མ་གཞན་དུ་
བསྐྱུར་བས་འགྲོ་བ་དགའ་བར་བྱེད་པ་སྐྱོས་གར་གྱི་བསྟན་
བཅོས་དང་། གངས་གྱི་རིག་པས་གཞལ་ཉེ་དོ་མཚར་བར་
སྟོན་པ་ཚིགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་སྐྱེ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་
པ་སྟེ།

མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་ཀུན་ལ་སྤྱོད་སུ་མ་སྐྱུང་བའི་སྐོབ་
གཉེར་མཐའ་ཚོད་པ་ཞིག་མ་བྱས་པར་ཐམས་ཅད་མཐིན་

པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཚུལ་གཏན་ནས་མེད། ཐ་སྐད་རིག་
གནས་སྐྱོད་མཁན་གྱི་ནང་ན་གྲ་ལོག་དང་ལྟ་ལོག་བྱེད་
མཁན་དེ་འགའ་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་མོད། དེ་ནི་གང་
ཟག་རང་རང་གི་སྐྱོན་ཡིན་པ་ལས་ཐ་སྐད་རིག་གནས་གྱི་
སྐྱོན་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་མིན་ནོ། ། གྲ་ལོག་དང་ལྟ་ལོག་བྱེད་པ་
དེ་རིག་གཞུང་གང་རུང་ལ་སྐྱུངས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ན་མངོ་
སྐྱུངས་གྱི་གཞུང་མར་ཁུ་འདྲ་བ་ལ་སྐྱོད་མཁན་ཚོའི་བྲིད་
རུའང་དེ་འདྲའི་རིགས་མེད་པ་མ་ཡིན་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་
བར་མ་གྱུར་ཏམ། དགོན་པ་གྲ་ཚང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་
ནས་བཤད་ན། དཔལ་རྒྱལ་བ་ཚོ་ནང་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་
མ་མེད་པ་འཛིན་པའི་ཚོས་སྡེ་ཞིག་རེད། གཙོ་བོ་རང་རང་
གི་གྲུབ་མཐའི་ལྟ་སྐོམ་སྐྱོད་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་
བརྩོན་པ་གཞིར་བྱས་པའི་སྐྱོད་། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་ཅི་རུས་གྱིས་
སྐྱོབ་གཉེར་བྱེད་རྒྱ་ཡང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ། བྱ་རྒྱལ་
ཚོད་པོས་གནམ་འཕང་གཙོད་པ་ལ་གཤོག་པ་གཉེས་དང་

མི་སྣ་ཐབས་མེད་ཡིན་པ་བཞིན། ཐུན་མོང་རིག་གནས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཤིག་མེད་ན་མཁས་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཚུངས་
གསུམ་གང་ལ་ཞུགས་ཀྱང་ལག་རྩམ་བྲག་ལ་འཛེགས་པ་
བཞིན་དཀའ་ས་ཁག་ས་མང་བོ་ཡོད། ཐ་སྙད་རིག་གནས་
ལ་སློབ་དགོས་ཚུལ་བཤད་ན། ལ་ལས་ཀྱང་ཐང་བསྟན་
པའི་སློན་མེད་སློབ་གཉེར་བསྐྱབ་བྱའི་ནང་གི།
སྐྱ་སྟན་སྟན་ཚིས་སོགས་ལ་མགོ་འཁོར་བ། །
གཞུང་ལུགས་ཐོས་བསམ་རྣལ་མའི་གོགས་ཡིན་པས། །
ཚ་བ་བོར་ནས་ཡལ་ག་མ་འཛིན་ཨང་། །
ཞེས་པའི་ལུང་དེ་དྲངས་ནས། ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལ་
སྦྱངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱེད་ཀྱི་བཀའ་དོ་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
སྟོན་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་སྐྱ་ཆེ་གང་བོར་ལྷགས་ཀྱི་
ཐུར་མ་བརྟུ་གསུམ་བཟང་རག་བར་དུ་ཚིས་ལ་སྦྱངས་པས།
སྐྱ་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འཆང་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན་པའི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་
ཚུལ་ཡང་སྤོང་བར་བྱེད། ངས་བསམ་ན་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་
གནད་མ་མཁྱེན་པའི་སྤོན་བཤད་ཅིག་དང་། མཁས་པའི་

དགོངས་པ་མ་ལོན་པའི་ལོག་འགྲེལ་ཞིག་སྟེ། རང་རེའི་
སྐར་ཚིས་ཀྱི་གཞུང་ནི་སྟོན་བྱང་སྟོགས་ཤམ་སྟ་ལའི་རྒྱལ་
པོ་སྐྱབ་བཟང་གིས་བྱིམ་སྤང་དགོས་མི་དགོས་པར་ཉམས་
སྤྱུ་སྤངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཚོག་པའི་གདམས་པ་ཞིག་གནང་
དགོས་ཚུལ་ཞུས་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་
རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡིན་པས། དེས་བྱ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆེར་འཚང་རྒྱ་བའི་གོགས་ཤིག་ངེ་ལྟར་བྱེད། གོང་
གི་དྲངས་མ་ཐག་པའི་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་མ་བསྟན་པའི་
སྟོན་མེ་ཚང་གི་ལྷུང་དོན་ཡང་སྐབས་ཐོབ་སྐབས་ཐོབ་
ལ་སྐྱུར་དགོས་པ་ལས་ཐ་སྟོན་རིག་གནས་དགོས་མེད་
དུ་གསུངས་པའི་དོན་དུ་གོ་མི་རུང་ཞེས་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ཚོས་རྒྱུན་དུ་གསུངས་སྟོལ་ཡོད། སྐབས་འདིའི་ཁོང་
གི་བསྐྱབ་བྱ་གནང་ཡུལ་ནི་མདོ་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྟོབ་
གཉེར་གནང་མཁན་ཚོ་རེད། མདོ་འམ་སྐགས་གང་རུང་
གི་གཞུང་ལ་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚེ། དེ་ཉིད་འཕྲོ་
བསྐྱུར་རམ་ལས་ཞོར་ལྟ་བུར་བཞག་ནས་སྐྱ་སྟན་སྟན་ཚིས་

སོགས་ལ་སྐྱེས་ན་ངོ་མ་རྩ་བ་ཐོར་ནས་ཡལ་ག་ལ་འཇུས་
པ་སྟ་བུ་ཞིག་རེད། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
ཞིག་ལ་སྐྱོད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེ་འཕྲོ་བསྐྱུར་བྱས་ནས་
དབུ་ཚད་ཀྱི་གཞུང་སྟ་བུ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་ནའང་རྩ་བ་ཐོར་
ནས་ཡལ་གར་འཇུས་པའི་དཔེ་དང་རིགས་འདྲ་རེད།
འོན་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་ཟབ་ཚད་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་མདོ་
སྐྱེས་གཉིས་རྩ་བ་དང་ཐ་སྐྱད་རིག་གནས་ཡལ་ག་སྟ་བུ་
ཡིན་པ་སྐྱོས་མེད་ཡིན་མོད་འདི་ནི་གནས་ཚུལ་ཁ་ཁ་རེད།
རྣམ་པ་ཚོས་གོ་བ་ལེན་ནོར་བྱེད་མི་རུང་བ་ནི་གནད་ཀྱི་
དམ་པ་ཡིན་ལགས། རང་རེ་ཐོད་ཁ་བ་ཅན་ནི་སྐྱོན་རིག་
གནས་ཆེས་ཆེར་དར་བའི་མི་རིགས་ཡིན་སྲིད། ལོ་རྒྱ་བ་
དང་པའ་འི་ཉ་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་མཁས་པ་གསུང་འབུམ་
བྲག་རི་བརྗེགས་བརྗེགས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་བྱོན་
སྐྱོད་བ་དེ་དག་སྟ་ཡིན་ཡང་མདོ་སྐྱེས་རིག་གནས་ཀྱི་
ལ་སྐྱེས་སྟ་མ་སྐྱེས་བའི་སྐོབ་གཉེར་གཤམ་མ་བྱས་ཡོད་
པ་ཤ་སྟག་རེད། སྐྱོན་གྱི་བཀའ་གདམས་པའི་སྐོབ་མ་རེ་

འགའ་མགར་ཁང་དུ་ཐེབས་ཏེ་མགར་བའི་ཐོ་བ་དབུ་ཐོག་
དུ་འཛོག་བཞིན་འདི་ལྟ་བུ་ལའང་མཁས་པར་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པར་གྲགས། ང་ཚོ་ནང་བ་སངས་
རྒྱས་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་འཕྲོབ་རྒྱ་ཡོད་
པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ད་ལྟ་ཚན་རིག་པ་ཚོས་ཀྱང་གལ་
སྲིད་མིའི་སྐད་ལྷགས་སམ་འབུ་ཕྱ་ཡོངས་རྫོགས་བཀོལ་
སྤྱོད་བྱེད་བྱབ་པ་ཡིན་ན་ངོ་མ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་སྲིད་པའི་
ལྟ་རྒྱུ་ལ་འདོན་བཞིན་ཡོད་སྐད་ཐོས། འོན་ཀྱང་རང་དེ་
ཚོའི་སློབ་གཉེར་ཉི་ཚེ་བའམ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བ་དེས་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལྟ་ཅི་མཁས་པ་ཅམ་གྱི་གོ་འཕང་
ཡང་འཕྲོབ་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། འཇམ་མགོན་ས་སྐུ་པཎ་
ཚེན་གྱི་ཞལ་ནས།

- མ་བསྐྱབ་པ་ལས་ཀུན་མཐུན་དུ། །
- འགོ་ན་རྒྱ་འབྲས་ག་ལ་བདེན། །
- རྒྱ་འབྲས་བསྐྱབ་བ་མེད་པ་འདི། །
- ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་རེད། དེ་ལྟར་མདོ་སྐབས་རིག་
གནས་ཀྱི་ལ་སྐྱོད་དགོས་པ་སྐྱོས་མེད་ཡིན་ལ། སྐྱོད་
བའི་གོ་རིམ་ཡང་ཐོག་མར་ཡི་གའི་སྐྱོར་གྲོག་ནས་བཟུང་
སྟེ། ཡིག་གཟུགས་སྣ་ཚོགས། དག་ཡིག་དང་སྐྱམ་ཉགས།
མདོན་བརྗོད་དང་སྟོན་དགསྐྱ་རྩིས་སོགས་ཐ་སྐྱད་རིག་
གནས་ཀྱི་མང་གཞི་ཡོད་པར་བྱས་རྗེས་ནང་དོན་རིག་བའི་
གཞུང་ལུགས་ཟབ་མོ་དག་ལ་སྐྱོབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོབ་
དཔོན་ཐོན་མིས་ཀྱང་།

རྗེས་འཇུག་བཅུ་བོའི་དོན་ཤེས་ན། །
འབྲི་དང་གྲོག་དང་འཆད་རྣམས་ཀྱི། །
མཚམས་སྐྱོར་སྐྱ་ལ་ཐོགས་མེད་ཅིང་། །
འབྲེལ་བར་སྐྱ་བའི་མཚོག་ཏུ་གྱུར། །
གཞན་ཡང་རྗེས་འཇུག་ཤེས་པ་ཡིས། །
དོན་གྱི་སྐྱོར་བ་མ་མཐོང་ཡང་། །
དོན་དང་མཐུན་པའི་སྐྱོར་བ་ཤེས། །
རྗེས་འཇུག་སྐྱོར་བ་མཁས་པ་ན། །

ལུང་གི་དོན་དང་སྒྲིབ་བ་དང་། །

ཟླ་མའི་མན་ངག་གསུམ་སྐྱུར་ནས། །

དོན་གྱི་ཐོག་ཏུ་དབབ་པར་བྱ། །

ཞེས་དང་།

བསྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་གིས། །

དང་པོར་ང་འོ་རྣམས་ལ་སྐྱུངས། །

སྒོན་འཇུག་མང་གཞི་རྗེས་འཇུག་གསུམ། །

སྐྱོག་གི་ཆེད་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན། །

རྗེས་འཇུག་བཞི་ཡི་སྒྲིབ་བ་ནི། །

ཉན་བསམ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་སྐྱུང་། །

ཡན་ལག་དེ་དག་མཐུ་ཡིས་ནི། །

འབྲས་བུའི་ཆེད་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ད་ལྟ་མང་པོ་ཞིག་གིས། དང་པོ་ནས་ངས་གཞུང་བཀའ་

པོད་ལྟ་ལ་བརྩོན་བཞིན་ཡོད། བསྐྱེད་རིམ་དང་རྗོགས་

རིམ་སྐྱོང་གི་ཡོད། སྒོམ་རྒྱག་གི་ཡོད་སོགས་མཐོ་མཐོ་དང་

ཟབ་ཟབ་ཀྱི་རིགས་དེ་དོམ་རྒྱུར་དགའ་མོད། གོང་ལྷུས་
རྒྱར་གོ་རིམ་ཡོད་པ་བྱས་ནས་སྤྱད་ན། སློན་བྱོན་མཁས་
པའི་ཞལ་རྒྱན་དུ་བཞུགས་པ་བཞིན། འོག་མ་འོག་མ་གོང་
མ་གོང་མའི་སྟེགས་སུ་འགྱུར་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་ངེས་པ་ཡིན། དེ་
རིང་གི་ཚོགས་སྐོག་འདིར་གཞིན་སྐྱེས་སྲུ་བཅུན་འདི་འདྲ་
མང་བོ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་ཀྱི། བྱིང་རྣམ་པས་རང་གི་མི་
ཚའི་མངོས་རྒྱན་དང་དྲིན་པ་མ་སོགས་ཀྱི་རེ་བཞག་བོད་
པའི་ལས་དབང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་
གནས་ཤིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ། ཐ་སྙད་རིག་གནས་ནས་
འགོ་བཟུང་སྟེ་མདོ་སྐགས་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་ལ་སྟོགས་
སུ་མ་རྒྱུང་བའི་སློབ་གཉེར་ཚད་ལྡན་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་ནི་ངས་
དེ་རིང་རྣམ་པ་ཚོར་ལྷ་བྱའི་སྟོང་གཏམ་མམ་རེ་བ་དང་
བོ་ཡིན། དེ་ནས་རྣམ་པ་ཚོར་ལྷ་རྒྱ་ཞིག་ལ། ང་ཚོ་ནི་
སྟེལ་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་པ་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ཤ་སྟག་རེད།
བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བོད་པའི་ལ་རྒྱ་ཞིག་ཅིས་
ཀྱང་ཡོད་དགོས། སྟག་གཟིག་དོམ་དྲེད་དང་རྟ་ལོར་ལྷག་

གསུམ་སོགས་སྒྲིན་སྒྲུགས་དུང་འགོའི་ཚོགས་ལའང་རང་
དང་རིགས་མཐུན་པའི་བྱ་དེར་ལ་རྒྱུའམ་དུང་བ་རེ་ཡོད་པ་
མིན་ནམ། རྩི་སྒྲིང་བའི་མཁས་པ་ཚོས། ལ་རྒྱ་མེད་པའི་མི་
ཚོ་དེ་ནི་མི་ཚོ་སྐྱེད་མ་ཡིན། ཞེས་བརྗོད་སྟོལ་ཡོད།
དེང་སང་ལ་རྒྱ་ཞེས་བཤད་ཡོང་དུས་མང་བོ་ཞིག་གིས་དེ་
ནི་ཁ་འབྲུག་གམ་བྲིམས་འགལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གོ་བ་ལེན་
འགྲོ། དེ་ནི་ཉ་ཅང་གིས་ནོར་འབྲུལ་ཞིག་རེད། བྲིམས་
མཐུན་གྱི་ལ་རྒྱ་དང་ཁི་དབང་ཅམ་ཡང་སྒྲིང་མི་ཚོག་ཅེས་
འུར་རྒྱག་མཁན་ཚོ་ནི་ངོ་མ་རྒྱལ་ཁབ་ཕོངས་ལ་སྦྱོར་བའི་
བྲིམས་འགལ་བ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མིན། འདིར་
ང་ཚོ་ཞེད་སྤང་སྟུ་ཅམ་ཡང་སྦྱེ་དགོས་དོན་མེད། ང་ཚོས་
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཉམས་རྒྱུད་སྒྲིང་བ་
ནི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་ཉག་གཅིག་མ་རེད་ཅེས་
སྟུ་ཞིག་གིས་སྒྲིང་བྱུབ། དེ་ལྟར་མ་རེད་ཅེས་སྒྲིང་མཁན་
ཞིག་ཡོད་ཚོ། དེས་ནི་ཁ་གསལ་མཐེལ་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བོད་མི་རིགས་འདི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་མ་ཡིན་པར་

བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱང་ལུང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་
ང་ཚོས་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བོད་པའི་ལ་རྒྱ་
དང་བདེ་སྤྱད་ངེས་པར་དུ་སྤྱིང་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
ཁུ་ཚུར་དང་ཁ་ཚིག་སྐྱམ་པོའི་ལ་རྒྱ་ངེས་ཅི་ཡང་མི་པན།
འབྲལ་ལུགས་གཉིས་ཀར་པན་ངེས་པའི་གཞོན་བྲལ་དོ་རྗེ་
ལྟ་བུའི་ལ་རྒྱ་ཞིག་འཛིན་ན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མིན་
ལྱང་ཚོས་སྤྱི་ལྟར་བའི་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་དང་ཡུལ་སྲོལ་
གོམས་གཤེས། བསམ་པའི་ལངས་སྤྱོད་སོགས་དར་སྤེལ་
དང་དེ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ལས་ལ་འབད་ཅིང་བརྩོན་དགོས་
པ་ནི་བཤོལ་མི་རུང་བའི་གནས་གཅིག་བྱ་ཡིན་པར་སྐྱམ།
ཡང་ལ་ལས་ཅི་ཞིག་ཤེས་མདོག་གིས་དག་འདུན་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་དབང་
སྤྱིང་བ་ནི་ཆེས་མི་རུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིན་
ཡོད་པ་རེད། ངས་བསམ་ན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་
འདས་ཀྱི་དགོངས་པའི་སྤྱོད་སོགས་འགོ་ཚམ་ཡང་མ་ཤེས་པའི་
སྤྱིན་ཏུགས་ཤིག་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལུགས་ཉམས་

སྲུ་ལེན་པ་པོ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྲུག་ལ་
དོ་སྲུང་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཡིན་པས།
མ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྲུག་བསྐྱེལ་རང་སྤྲོད་དུ་ལེན་ཞིང་རང་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སྲུག་
ཡོད་ཚད་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་ཁ་ཅམ་ཚོག་ཅམ་མ་ཡིན་
པར་གཏོང་བྱུང་དགོས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བའི་ཉམས་
ལེན་མ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་ལྡན་སྲུ་ཞིག་གིས་སྟོན། འོན་ཀྱང་དང་
པོ་ནས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དམིགས་འོག་དུ་རྒྱུད་པ་ཤིན་
ཏུ་དགའ་བས། ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་འདིའི་མ་དང་
། དེ་ནས་གཉེན་ཉེ་དུ། དེ་ནས་རུ་སྤེལ་དང་ཡུལ་སྤོགས། དེ་
ནས་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་སོགས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱེད་
ནས་དེ་དག་བདེ་དགའི་གནས་ལ་ཅི་ལྟར་གང་ལྟར་གྱིས་
འགོད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། རང་གི་
སྤེལ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤར་ལ་གཡུགས་ནས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛོད་རྩལ་ཞིག་གང་ན་ཡོད།
སྤོན་བྱོན་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་འབྲེང་རིམ་བྱོན་དང་པཎ་ཆེན་སྐྱེ་

འཕྲེང་རིམ་བྱོན་སོགས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཆེས་མང་བོ་ཞིག་
གིས་རང་རང་གི་སྐྱེས་ལོ་ཐད་དུ་བོར་ནས་བོད་མི་རིགས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པ་སྐྱོ་མེད་གནང་སྲིད་ལ། དེ་དག་ཚོས་
མཐུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཤ་སྟག་མ་རེད་ཅེས་སུ་ཞིག་གིས་སྐྱོ་
དྲོ་སྐྱོ་མའི་རྣམ་ཐར་དེ། སྐྱེ་དྲོ་སྐྱོ་བ་མའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་
ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། རང་ཅག་གིས་ཀྱང་ཁོང་རྣམ་པའི་
ཐུགས་སྟོབས་དང་སྐྱབས་ལས་གནང་ཚུལ་ལ་ཅི་རུས་གྱིས་
སྐྱོབ་སྐྱོར་རེ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་སྤྱིར་ལ་རྒྱ་འཛིན་ཚུལ་
ལ་སྐྱོགས་སྐྱོང་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་དང་དྲང་བདེན་དང་
དོན་དངོས་རང་བཞིན་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་རང་རེ་གྲུ་
བཅུན་ཞིག་གི་དོས་ནས་སྐྱེ་མའི་རིགས་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་
གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་ཤིག་རེད། དེ་སྟེར་
དྲང་བདེན་རང་བཞིན་གྱི་ལ་རྒྱ་འཛིན་དགོས་པའི་ཚུལ་ལ་
ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་རྟེན་རྗེས། མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་
དེ་ཡུན་གནས་གྱི་སྐྱོགས་ལ་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པ་
ནི་གནད་གྱི་དམ་པ་ལགས། མི་རིགས་མི་རིགས་ཟེར་བ་དེ་

རིགས་རྒྱུད་གཅིག་བུའི་སྟེང་ནས་བཀར་ན་མི་འགྲིག་རིགས་
རྒྱུད་གཅིག་བུ་མ་གཏོགས་ལོགས་སུ་དགར་བྱེད་ཅིག་མེད་
ན་དུང་འགྲོ་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྲོ། དེས་ན་མི་རིགས་
ཞེས་པ་ཕན་ཚུན་དགར་བྱེད་ནི། ཐུན་མིན་གྱི་སྐད་ཡིག་
དང་། གནས་ཡུལ། དཔལ་འབྱོར་འཚོ་བ། ཚོས་ལྷགས་
དང་མོས་དང་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་བཅས་སུ་གནའ་
དེང་མཁས་པ་ཐུན་མོང་གིས་འདོད་བཞིན་པ་དེ་འདྲ་
རེད། ཁྱད་ཚོས་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཆེས་གཙོ་བོར་རྒྱུར་བ་
ནི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་སེམས་ཁམས་ཡིན་ཏེ། དོར་
ཞི་གདོང་དུག་སྟེམས་པའི་སློ་ལྡན་མཚོག་གིས་མཛད་པའི་
སྟེག་བསམ་དབྱུར་རྩེ་རང་སྐྱེ་ལས།
མི་རིགས་ཞེས་པ་རིག་གནས་ཆ་ནས་འཛོགས།
རིག་གནས་རྩ་བ་ཆད་ན་མི་རིགས་ཀྱི། །
སློན་ཤིང་སྐམ་སྦྱིར་རིག་གནས་ལ་སྤང་བ། །
མི་རིགས་རྩ་མེད་གཏོང་བའི་ངན་གཡོ་ཡིན། །
ཞེས་གནད་ལ་ཁེལ་བའི་གསུང་དེ་འདྲ་གནད་ཡོད། རྒྱུར་

བཏང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། བོད་རིག་པ་ཞེས་
འཛམ་གླིང་ན་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། གཙོ་བོ་
དགོན་མེད་ཀྱི་བོད་ནས་སྐྱེ་ཆེ་གང་བོར་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་
གསུམ་དང་འཆད་ཚོད་གསུམ་གྱིས་དུས་འདུག་བར་གནང་
བའི་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དར་སྤེལ་དང་བརྒྱུད་
འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་གྲུང་མི་ཚོག་རྒྱ་
མིད། འོན་ཀྱང་ད་སྐབས་དགོན་མེད་ཀྱི་བོད་ནའང་མདོ་
སྐགས་རིག་གནས་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་སྤེལ་སྤུང་བའི་སྒོམ་
གཉེར་མཐར་སྐྱོན་ཞིག་བྱེད་མཁན་ཆེས་ཉུང་དུར་གྱུར་ལ།
མ་མཐའ་རང་གི་ཕ་སྐད་དག་མོ་ཞིག་གྲུང་བོད་ཀྱི་ཡོད་
མེད་ཅི་རིགས་རེད། འདི་ནི་ཉ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་གནས་
ཤིག་ཡིན། ངས་བོད་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་
སྒོམ་མ་ལྟ་ཅི། ཐ་ན་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་དང་དགོན་
མེད་ཀྱི་བཅུ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུང་ད་ལྟ་རྒྱུ་གཅིག་ལའང་
རྒྱ་སྐད་མ་འདྲིས་པའི་བོད་སྐད་གཙང་སང་དེ་བ་ཞིག་
གཏན་ནས་བོད་ཀྱི་མིད། འདི་ནི་རང་རིགས་རྒྱུད་ཅིང་

ཕོངས་པའི་རྩ་བ་རེད་ཅེས་གོ་སྐབས་གང་བྱུང་ལ་ཉན་མི་
ཉན་གཉིས་ཀར་བཤད་གྱིན་ཡོད། འདིའི་སྐོར་ངས་དེ་རིང་
དཔེ་འདྲེན་ལུང་འདྲེན་བྱས་ནས་མང་བོ་བཤད་མི་དགོས།
དུས་ཚོད་གྱིས་ཀྱང་མི་འདད་གི། ཚང་མས་དེང་རབས་
འཚོ་བའི་སྐོར་གྱི་སྤྱི་ཚོལ་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པ་ཡིན་ན་
རང་དབང་མེད་པར་ངོ་གདོང་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་
འོང་། མི་བདེན་གི་འདོད་ན་ཚོད་ལྟ་ཐེངས་གཅིག་བྱེད་
རོགས། །ཚང་མ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བགད།
པོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་རིག་པ་ཞེས་འཇམ་སྤྱིང་ན་གྲགས་
སྐད་ཆེ་བ་དེ་ཉིད་ག་མ་ཉམས་ཤིང་གུ་མ་ཆག་པའི་ཆ་ཚང་
བ་ཞིག་དར་སྤེལ་དང་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་དགོས་ན་མི་རིགས་
རང་གི་སྐད་ཡིག་སྤེང་ནས་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་
སྐད་ཡིག་གཞན་གྱིས་དེ་འདྲ་ཞིག་འོང་ཐབས་མེད་ཅེས་
ཁོང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་ཀྱང་ཡང་ཡང་གསུང་གི་
འདུག་དེ་བཞིན་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་དང་སེམས་
ཁམས། རིག་གནས་ལ་དགའ་ཞེན། ལ་རྒྱ་འཛིན་ཚུལ་

སོགས་ཀྱང་རང་གི་སྐད་ཡིག་ལེགས་པོ་ཤེས་མིན་གྱི་སྟངས་
ན་གནད་འགག་གཙོ་བོ་ཡོད། དེའི་སྟངས་ཏུ་རྒྱ་ཡིག་དང་
དབྱེན་ཡིག་སོགས་ཀྱང་ཤེས་ན་མཚོག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཡན་
ལག་རེད། དབྱེན་ཡིག་ནི་ད་ལྟ་འཇམ་སྒྲིང་སྒྲིས་བཀོལ་
སྒྲིང་བྱེད་པའི་ཡི་གེར་གྱུར་ཡོད་ལ། རྒྱ་ཡིག་ཀྱང་བཀོལ་
སྒྲིང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆ་ནས་གྲངས་འབོར་ཏུ་ཅང་ཆེན་
པོར་ཆགས་ཡོད་པས་དེ་དག་ཤེས་ན་མི་བཟང་བ་དང་མི་
ལེགས་པ་ག་ན་ཡིན་མོད། བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་དེ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་
ཏེ། པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། བྱིད་
ཚོས་ང་ཚོ་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་མཛུན་ལམ་འདི་ལ་བསམ་
སྒྲོ་ཞིག་ཨེ་བཏང་། རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་རང་གི་
སྐད་ཡིག་སྐྱུང་མི་དགོས་ཟེར་ན་འདང་ཞིག་སྐྱོབས། ཞེས་
དང་། བོད་ཡིག་སྐྱོང་རྒྱ་འདི་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་འོས་
འགན་ཡིན་པས་ཕན་ཐོགས་ཏུང་མ་ཐོགས་ཏུང་ཅི་ནས་
ཀྱང་བོད་ཡིག་སྐྱུང་དགོས་པ་རེད། ཅེས་དང་། མི་རིགས་

ཤིག་ལ་མཚོན་ན། རང་གི་སྐད་དང་ཡི་གེ་གཞི་ཚུ་བྱེད་རྒྱ་
ཏུ་ཅང་ནས་གལ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚོན་
ནི་མི་རིགས་ཤིག་ལ་རང་གི་སྐད་དང་ཡི་གེ་ཡོད་པ་དེ་མི་
རིགས་གནས་རྒྱ་དང་མི་རིགས་ཚུགས་རྒྱའི་ཚུ་བའི་མཐུན་
རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ཅེས་གནད་ལ་ཁེལ་བའི་ལེགས་
བཤད་མང་པོ་བསྐྱེལ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཚང་མས་སློ་
ཚེ་ནང་ལ་བཀྲུག་ནས་བསམ་གཞིག་ནན་མོས་ལག་ལེན་
ཅི་ཐུབ་རེ་གནང་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ལགས། ལ་ལས་རྒྱ་
སྐད་རྒྱ་ཡིག་ཅིག་མ་ཤེས་ན་ཟླ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་དུ་སོང་
ན་ཟླ་མ་ཞིམ་པོ་རང་གི་ཁམས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་
ཞེས་ཀྱང་བཤད་མི་ཤེས། དེ་བཞིན་དུ་ཚོང་ཁང་དང་སྒྲན་
ཁང་རེའི་ནང་དུ་སོང་ནའང་དཀའ་ས་ཁག་ས་མང་པོ་ཡོད་
པས། བོད་རིགས་བྱིས་པ་ཚོས་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ཡིག་རེ་སྦྱངས་ན་
ལེགས་ཞེས་བཤད་མཁན་མང་རབས་ཐོས། འདི་ནི་ཆེས་
ཤུ་ཐུག་པའི་བསམ་སློ་ཞིག་རེད། མིག་རྒྱ་ཐུང་བའི་མཚོན་
ཏུགས་ཤིག་རེད། རང་ཚུགས་མེད་པའི་དན་ཏུགས་ཤིག་

རེད། ད་ལྟ་དུས་རབས་དང་ཁོར་ལུག་གི་རྒྱུན་གྲིས་རྒྱ་སྐད་
དང་རྒྱ་ཡིག་རེ་ཤེས་ན་སྐབས་བདེ་ས་མང་བོ་ཡོད་པ་དོ་
མ་རེད། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་བདེ་ཅམ་དང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁ་རྒྱབ་ཅམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཕ་མེས་ཡང་མེས་
ཚོས་ཆོ་སྲོག་གིས་བསྐྱུན་པའི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་
སོགས་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་མི་རིགས་
ཤིག་རྒྱ་མཚོའི་སློང་དུ་ཁ་བ་ཐིམ་པ་བཞིན་མེད་པར་གྱུར་
སོང་ན་ག་ལ་འགྲིག་འདི་ནི་ང་ཚོའི་དོ་ཆ་དང་ཕམ་ཁ་མིན་
ན་ཅི་ཞིག་ཡིན། ལྷན་ཚུལ་རིག་པའི་ཤེས་བྱ་གནད་བསྐྱུས་
ལས།

ནང་ཉམས་མི་རིགས་དབང་གིས་ཁྱད་ཡོད་མིན། །
ཚོག་སྦྱོར་སྐད་རིགས་དབང་གིས་ཁྱད་མེད་མིན། །
རང་སྐད་ལ་ནི་གཞན་སྐད་ཤན་ལྷགས་པ། །
བརྗོད་ལྷགས་ལ་སློ་མིག་སློངས་པའི་ལྷགས། །
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སྐད་དོར་གྱི་སློ་མིག་སློངས་ཤིང་
ཅོལ་ཚུང་གི་དོལ་རྒྱགས་བྱེད་སྐདས་འདིས་ནམ་ཡང་རང་

རེ་ཚོ་ཕོངས་ལ་སྒྲོར་བཞིན་པའི་ཚུལ་དེ་ལེགས་པར་ཤེས་
ན་འགྲིག་ངས་གོང་དུ་ལྷུས་པ་བཞིན་བོད་ཅིག་ལ་བོད་
སྐད་བཤད་མི་ཤེས་གི་ཟེར་ན་ཐུགས་སྤོ་བཞིས་ནའང་ཐང་
མོད། རང་སློ་རང་ལ་སློག་དུ་མ་གྱུར་བ་ཡིན་པས། ཉལ་
འདང་ལག་པ་བྲང་འདང་གི་དཔེ་ལྟར། རང་གི་བྲང་ཁར་
རང་གི་ལག་པ་བཞག་ནས་ཞིབ་འདང་རེ་གཞོངས་དང་
ངོ་ཚོ་བའི་ཚོད་དུ་མེད་དམ། དེ་རིང་འདིར་འདུས་ཀྱི་དགོ་
འདུན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་ཚང་མའི་མ་མ་གཉིས་ཀ་བོད་པ་
ཤ་སྟག་རེད། རང་གི་ཤ་ཁྲག་རུས་གསུམ་ཡང་བོད་དང་
འབྲེལ་ནས་ཡོད། དེའི་ཁར་ད་རུང་བྱིད་ཚོ་བོད་བརྒྱད་
ནང་བསྟན་རིག་པའི་བརྒྱད་འཛིན་པ་དང་མ་འོངས་བོད་
ཀྱི་རེ་སྟོས་འཆའ་སའི་ཡོན་ཏན་པའི་སྡེ་རེད། བོད་སྐད་
བོད་ཡིག་མི་ཤེས་ཟེར་ན་ངོ་ཚོ་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་
ལས་ཡོན་ཏན་ཞིག་དུ་སྒྲོམ་ས་གཏན་ནས་མི་འགོ། དེ་
འདྲ་ཞིག་ཨེ་རེད། བྱིས་མཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་སྟོས་
དང་། ང་ཚོ་བོད་ཀྱིས། འོ་དེ་རྒྱ་འདྲ་འདྲ་ཞིག་རེད་ཅེས་

ཆེས་ཉམ་ཆུང་དང་རུས་མེད་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་བཞག་
ནས་མཐོང་ཆུང་བྱེད་ལུལ་བྱེད་མོད། རོ་མ་བཤད་ན། ང་
ཚོ་བོད་མི་རིགས་དང་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ལ་རང་གཤིས་
བརྟན་མི་བརྟན། བསམ་སློབ་དམིགས་རྒྱང་རིང་མི་རིང་
། ལ་རྒྱ་ཡོད་མེད། དོན་གྱི་ལུགས་གནད་རྟོགས་མི་རྟོགས།
ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་ལ་
གནམ་ས་ལྟ་བུའི་བར་ཁྱད་ཅིག་མི་འདུག་གམ། ཁོ་ཚོ་མཚོ་
བོད་མཐོ་སྐང་སོགས་སུ་ཡོང་སྟེ་དངོས་སུ་གཞིས་ཆགས་
ནས་མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཡས་མས་ཤིག་འགོར་བེན་པའི་རིང་
ལ། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་སྐྱེས་པའམ་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་ནར་
སོན་པ་སོགས་གང་ཡིན་ཡང་། རྒྱ་སྐད་གཞི་ནས་བརྗོད་དེ་
བོད་སྐད་རྒྱང་རྒྱང་བཤད་མཁན་གྱི་རྒྱ་མི་གཅིག་ཀྱང་ཆེད་
ཞེ་སྲིད། སལ་ཆེར་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅེས་ཚོག་ཐག་བཅད་
ཚོག་རྒྱ་རེད། ང་ཚོ་བོད་ལ་འདང་ཞིག་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན།
གཤམ་གྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་རྗོང་གཅིག་པོ་ལ་དཔེ་ཞིག་བཞག་
ན། བྱིད་རྣམ་པ་སོང་ནས་ཉམས་འཛོག་ཅིག་བྱོས་དང་།

སྒྲིབ་ལོ་རྒྱུས་དང་དངོས་དོན་སོགས་གང་ལ་འདང་བརྒྱབ་
ཀྱང་བོད་ཀྱི་རྫོང་དོ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་བཤད་མ་དགོས་
མོད། ཚང་མས་རྒྱ་སྐད་ད་མ་དེག་ཅིག་ཞེ་འབྱོངས་ལྟ་བ་
ལས་བོད་སྐད་རྣམ་དག་བཤད་མཁན་ཞིག་བཅའ་ཡང་
མི་རྟེན་པའི་ཚོད་ཡིན། དུལ་འདིར་གཞིས་ཆགས་པའི་རྒྱ་
མི་ཞིག་ཡིན་ན། མཐོ་རིམ་ལས་ཁུངས་དག་ཏུ་ཡོད་པ་ཚོ་
རྟ་ཅི་སྒྲོལ། ཐ་ན་སྤང་བར་སྤྲུགས་མཁན་དང་སྦྱོང་ཁང་
དོ་དམ་པ། ཀྱང་གསུམ་འཁོར་ལོ་སྐོར་མཁན་ཚུན་ཆད་
ཀྱིས་རྒྱ་སྐད་བཤད་ཅིང་རྒྱ་ཡིག་བཀོལ་ནས་ཁ་ཞེ་གསོས་
རྟ་བ་ལས་རང་གི་སྤྲོ་སྤྲོག་བོར་ཏེ་ཁ་ཞེ་གསོས་དང་རྒྱབ་
ཞེ་ཁབ་རྟ་གིན་མེད། ཞག་སྒྲོན་རྒྱང་གཅིག་ལས་བཀར་རྒྱ་
མེད་ཀྱང་རང་མི་རིགས་ཀྱི་གོ་མས་སྤོལ་ཞིག་ཡིན་སྐྱང་གིས་
རང་རང་གི་སྤྲོས་སྐྱར་ལ་རོལ་གྱིན་ཡོད། ངལ་གསོའི་དུས་
ཚོད་ཅུང་ཅམ་ཡོད་ནའང་རྒྱ་ཡིག་གི་ཚགས་པར་རེ་སྤྲོག་
གིན་འཇོམ་སྤིང་གི་ཁ་སྤོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགྱུར་སྤོག་
སོགས་ལ་དོ་སྐྱོང་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་འདྲ་རེད། དེའི་སྤྱིར་

ངས་ཁོ་ཚོར་རང་གཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་དང་མིག་རྒྱང་རིང་
བོ་ཞིག་ཡོད་ཀི་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། རང་རེ་བོད་མི་རིགས་
ལ་མཚོན་ན། ཡོན་ཏན་པའི་སྡེ་དཔུང་གསུམ་ཡོད། དེ་ནི་
ལས་བྱེད་པ་དང་། སློབ་གྲྭ་བ། དག་འདུན་པའི་སྡེ་གསུམ་
རེད། རྫོ་མོའི་སྡེར་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་ལ་བརྩོན་མཁན་
ཤིན་ཏུ་ཉུང་བས་ངས་འདིར་ཆད་པ་བཅད་དེ་ཁོ་ཚོ་ཡོན་
ཏན་པའི་སྡེར་མ་བཤད་པ་ཡིན། དཔེ་དེ་སྐོར་ལ་ལ་ཀུ་
རེ་ཡིན། ང་གྱི་རྒྱང་ཞིག་ལ་གཞན་ཚོར་ཆད་པ་གཙོ་བོ་རྒྱུ་
དབང་ཆ་སྦྱིད་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་གང་ན་ཡོད། དེ་ལྟར་ཨི་
ཡོད་ཀྱི་འདུན་པའང་མེད། སྐྱེས་ཡང་དཔོན་སྐོར་སྐྱོ་བྱས་
ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་པའི་སྡེ་ནི་ཕལ་ཆེར་
རིགས་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཏུ་འདུ།
བོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་པའམ་རིག་གནས་པའི་སྡེ་དེ་གསུམ་ལས།
ད་སྐབས་བོད་རིགས་སློབ་གྲྭ་བས་བོད་ཡིག་མི་ཤེས་པའམ་
ཤེས་ཀྱང་ཏུང་ཞེན་དང་ཡིད་ཆེས་མེད་པ། བོད་རིགས་
ལས་བྱེད་པས་བོད་སྐད་མི་ཤེས་པའམ་ཤེས་ཀྱང་བཤད་

རྒྱུར་དོ་ཚ་བ། བོད་རིགས་དགེ་འདུན་པས་གསར་དར་
རིག་གནས་ལ་སློ་མི་སྤྱོད་པ་ལས་སྤྱོད་པ་ཀྱང་ཐོན་དུ་བཅི་
བ་སོགས་ཀྱིས་བལྟས་བལྟས་རིག་རིག་ལ་ང་ཚོ་རྗེས་ནས་
རྗེས་སུ་ལྷུས་ཤིང་རྒྱད་པ་ནས་ཆེས་རྒྱད་པར་འགོ་བཙེན་
ཡོད། རང་རེ་བོད་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་རྒྱུད་བ་ལྟ་
ལ་སོགས་པས་མཚོན་པའི་འཇམ་སྤིང་ན་དོམ་ཚོག་ཚོག་
གི་རིག་གནས་རི་སྤྱོད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་དུས་རབས་ཀྱི་
འགོས་དང་མཐུན་པར་བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་གིས་གཙོ་
བོར་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས། མི་རིགས་
གཞན་གྱི་སྐད་ཡིག་གམ་གནའ་སྲོལ་རྒྱུད་བས་དུས་རབས་
གསར་བའི་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ཡོངས་རྫོགས་གཏན་
ནས་སློང་མི་ཐུབ། རང་ཉིད་བོད་པ་ཞིག་གི་ཆ་ནས་སློན་
བྱོན་མ་མེས་ཡང་མེས་ཚོར་སྤྱིར་འདང་ཞིག་རྒྱབས་དང་།
གདོད་མའི་དུས་རབས་དང་རྗེ་ཆས་དུས་རབས། རྒྱལ་ཕྱན་
སིལ་མའི་དུས་རབས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བོ་ཞིག་
ཤེས་དགའ་ཡང་། སྤྱི་ལོ་སློན་གྱི་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱན་

པར་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའམ་འོ་ལྷེ་སྤྱ་རྒྱལ་ཞེས་པ་བོད་སྤྱིའི་
རྒྱལ་བོར་བཞུགས་པ་ནས་ད་བར་མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་གཉིས་
ལྷག་འདས་ཟིན་མོད། དེའི་རིང་ལ་བོད་མི་ཞིག་གིས་
བོད་སྐད་བརྗེད་སོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་གཏན་ནས་བཤད་
རྒྱ་མེད། ང་ཚོས་གནའ་མི་རྒན་པ་ཞེས་མཐོང་རྒྱུ་བྱེད་
ལུལ་བྱེད་མོད། ཁོ་ཚོར་རྒན་རྒྱུགས་ཆེ་ཡང་ཚོགས་ཀྱི་གས་
འཛིན་ཚོད་ཀྱང་རུང་། རང་གི་སྐད་ཡིག་བཀོལ་ཞིང་རང་
གི་གཤིས་ཀ་བསྐྱེད་ས་ནས་ཡ་སྤིང་ཤར་རྒྱུད་ན་བོད་ཅེས་
པའི་སྟུན་གྲགས་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྗོད་རིང་མཐོན་པོ་ཞིག་
བཏུན་པོར་བསྐྱེད་ས་ཡོད་པ་རེད། ངས་རྒྱུན་པར་འདི་འདྲ་
བསམ་གྱིན་ཡོད། ས་གནས་ཤིག་གམ་དགོན་པ་ཞིག་ན་སྐྱ་
མ་བསམ་སྟོབ་པ་ཞིག་དང་། སྟོབ་གྲུ་ཞིག་ན་དགོན་པ་ཡོན་
ཏུན་པ་དང་ལྷག་བསམ་ཅན་ཞིག་ཡོད་ན། དགོན་པ་དང་
སྟོབ་གྲུ་དེའི་བསམ་སྟོབ་དང་ཡོན་ཚད་ཀྱང་གཞན་དང་མི་
འདྲ་བ་ཞིག་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ཆགས་འོང་། དེ་བཞིན་དུ་
དགོན་པ་ཞིག་ལ་རིག་གནས་ཡོན་ཏུན་དང་བསམ་སྟོབ་འཁ་

སྒྲིགས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་ཚེ་དེའི་ཁོར་ཡུག་གི་སྣ་སྤེ་རུ་སྡེ་
དང་བཅས་པར་སྒྲིགས་གང་ཐད་ནས་ཤུགས་སྒྲིབ་ཡག་པོ་
ཞིག་ཐེབས་འོང་བ་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས། ས་གནས་འདིར་
ཡང་བྱིད་དག་འདུན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྡེ་
བྱིད་དེ། རང་རང་གི་བྱིས་ཚང་དང་སྡེ་བ། རུ་སྡེ་གཡས་
གཡོན་ཚང་མར། ང་ཚོ་བོད་རེད། བོད་སྐད་བཤད་དགོས་
ནི་རེད། བོད་མི་ཞིག་གིས་བོད་སྐད་དང་བོད་ཡིག་མ་ཤེས་
ན་ངོ་ཚ་དགོས་པའི་གནས་རེད། ཅེས་སྐྱ་མིར་འགྲོ་བཤད་
དང་རྐང་ཐང་ལ་འདུག་བཤད་བྱིད་ཐུབ་ན་རང་ཤུགས་
ཀྱིས་བོད་སྐད་བཤད་མཁན་དང་བོད་ཡིག་སློབ་མཁན་
ཇི་མང་ལ་འགྲོ་དེས། སྐད་ཡིག་ནི་མི་རིགས་ཤིག་གི་སྒྲ་
སྒྲིག་ཡིན་པས་སྐད་རྒྱུད་བྱིད་གཏན་ནས་མི་རུང་། ལྷ་སྒྲིག་
མེད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ན་དེར་ཡར་རྒྱས་དང་མདུན་
ལམ་སོགས་གང་ཡང་ཡོད་མི་སྲིད། དེའི་སྤྱིར་ངས་ཀྱང་གོ་
སྐབས་ནམ་ཤུང་ལ་སྐད་ཡིག་གལ་ཆེན་ཡིན་ཚུལ་སློབ་ཅི་
ཤེས་གང་ཤེས་ཀྱིས་མང་བོ་བཤད་ཀྱིན་ཡོད། ལ་ལས་སློབ་

ཡོན་ཏན་ལ་སྐད་ཡིག་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་བཤད་རྒྱ་
མེད་ཀི་བསམ་ན་ཐང་མོད། སྦྱིར་ང་རང་མདོ་སྐྱགས་ཐང་
མར་བརྟལ་བའི་དགོ་བཤེས་དང་གནའ་དེང་རིག་གཞུང་
མཁུན་པའི་ཤེས་ཡོན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་མིན་ཚུལ་གོང་ཞུས་
པ་ལྟར་ལགས། འོན་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་གི་རྩོམ་པ་པོ་གྲགས་
ཅན་ལིས་ཞུན་གྱིས།

ཉམས་རྒྱད་བརྒྱ་སྟོང་གི་འབྲུམ་ལས། །

མི་རིགས་ཉམས་པ་བརྗོད་པར་དགའ། །

ཞེས་བཤད་སྐད་འདུག་པ་བཞིན་རང་ཉིད་གཏོགས་པའི་

མི་རིགས་འདིའི་དར་རྒྱུད་ལ་བསམ་སྟེ། སྐད་ཡིག་དམ་

འཛིན་གྱི་སྐོར་ལ། གལ་བོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་དང་། ། ། དམ་

པའི་ཚོས་ལ་བརྒྱ་ཚར་གྱི་དཔེ་ལྟར་དེ་རིང་གི་གཏམ་

བཤད་ལས་ཀྱང་དུས་ཚོད་རིང་ཤོས་སྐད་ཡིག་གི་སྐོར་ལ་

བཀོལ་བའི་ཁྱལ་ཡིན་ལགས། འདི་ནི་ངས་རྣམ་པ་ཚོར་

ཞུ་འདོད་པའི་རེ་བ་གཉིས་པ་ཡིན། འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་

གྲང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་ཞལ་ནས། ཀུན་སྦྱོང་གཙང་

བས་གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་འབྱུང་། །

སྐྱེ་བ་ཉུང་བས་ཕོག་ཐུག་གཡིང་བ་མེད། །

དད་བརྩོན་དྲན་ཤེས་བརྟན་པོས་ཉིན་རེ་བཞིན། །

ཡོན་ཏན་ཡར་ཚོས་སྐྱེ་ལྟར་འཕེལ་འགྱུར་བས། །

སྒོ་གསུམ་བག་དང་སྣན་པར་གྱིས་ཤིག་ཨང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རེ་ཚོ་ལྷན་དུ་སྒྲིལ་ཞིག་

ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དང་། བོད་པའི་ཡོན་ཏན་པའི་རིགས་

ཤིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། རང་གི་ཀུན་སྒྲིལ་ཀུན་སྒྲིལ་ལེགས་

པོ་ཞིག་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་གིས། དད་སྣན་དང་བ་

འདྲིན་རུས་ཤིང་། གཞན་ལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་

དགོས་པ་ནི་སྒྲོས་མེད་རེད། ང་རང་ཉིད་དེ་འདྲའི་ཀུན་

སྒྲིལ་ཡག་པོ་དང་ཀུན་སྒྲིལ་བཟང་པོ་ཅན་ཞིག་མ་ཡིན་

པས་བྱེད་ཅག་ལ་འདྲིའི་སྐྱོར་ནས་བསྐྱབ་སྟོན་བྱེད་རྒྱ་ནི་

ཤིན་ཏུ་མི་འཚམས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཉུང་

ཟད་ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀུན་སྒྲིལ་གཙང་མས་མཚམས་སྐྱུར་

ཏེ་སྟོན་བྱོན་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དག་གི་གསུང་གསེར་ནག་

གི་ཐིགས་པ་ལྟ་བུ་དག་ན་ཅི་གསུངས་གང་གསུངས་རེ་དོ་
སྐད་ན་པན་པ་ལས་གཞོན་མི་ཆེ་བར་སེམས། དེ་ཡང་གྲ་
བ་ཞིག་ཡིན་ཆེ་རབ་བྱུང་ན་ཆོས་འདུལ་བའི་བཅས་བྱིམས་
ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་རྒྱུ་ལས་ལྟག་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། དུས་
ཀྱི་དབང་གིས་དེ་དག་གཅིག་ཀྱང་མ་ཉམས་པར་བྱེད་
རྒྱུ་ནི་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན་རྒྱུ་རེད། འོན་ཀྱང་འདུལ་བའི་
གཞུང་དག་ན། རབ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཆེ་བསྐྱུར་བ་རྣམ་
པ་གསུམ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ནི་མིང་
བསྐྱུར་བ། ལུས་བསྐྱུར་བ། སེམས་བསྐྱུར་བ་གསུམ་རེད།
མིང་བསྐྱུར་བ་ཞེས་པ་ནི་གྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཆེ་ངེས་པར་ཆོས་
མིང་འདོགས་ཤིང་ངེས་འདོད་དགོས་པ་རེད། དེང་སྐབས་
གྲ་བ་ཚོའི་མིང་ལའང་སློན་གྱི་རྒྱ་མིང་། མགོན་པོ། མེ་
ཏོག་ཏོ་མགོན། ཆེ་རིང་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི་ཉེས་པ་ཆེ་
ཞིང་གོམས་སློལ་ངན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ངེས་པར་དུ་བསྐྱུར་
བཅོས་བྱས་ན་ལེགས། གྲ་ས་ཆེན་མོ་དག་ན་གྲ་བ་ཞིག་ལ་
གྲོང་མིང་གིས་བོས་ན་དོ་ཚད་ཐན་ལྟས་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་

བཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པོ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱལ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་
འདས་ཀྱིས་གནང་བའི་ན་བཟའ་མདོག་སོགས་ཚང་ལྷན་
མནའ་དགོས་པའི་དོན་རེད། དེར་སྐབས་སུ་གཞིན་ལ་ལ་
བྱིས་པའི་ཉམས་ཀྱི་གོས་གོན་རྒྱུར་དགའ་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་
གྲོང་བྱིར་སོགས་སུ་འགྲིམ་ཚེ་ངེས་པར་དུ་གྲོང་ཆས་བྱེད་
དགོས་པ་ལྟ་བུར་གོམས་སྲོལ་ངན་པ་ཞིག་ཆགས་བཞིན་
པ་ནི་གཏན་ནས་མི་ལེགས། གཟུག་ཤམ་ནི་རང་རེ་དགོ་
འདུན་པ་ཚོར་སངས་རྒྱལ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གནང་
བའི་གོས་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་པས། རང་ལ་སྐབས་བདེ་མིན་
དང་གཞན་གྱི་མིག་ལ་མངོས་མིན་ཅི་ལ་བསྟུན་བཏགས་
ཏེ་ཕྱིར་ཆས་བྱས་ན་ག་ལ་འགྲིག་སྲོགས་གཅིག་ནས་བཤད་
ན་དེ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་པ་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལྟ་
བུའང་ཡིན། བཀའ་གདམས་པའི་སྐབས་ཤིང་བའི་ཞལ་
ནས་ཀྱང་། བྱིས་པ་ལས་ཀས་བྲེལ་བའི་དུས་སུ་གོས་བཟང་
བཟང་གྲོན་ལ་དེ་ན་ཕར་སོང་དང་རབ་དུ་བྱུང་བ་ཨ་རེ་
སྐྱིད་སྟུང་ནས། མ་འོངས་པ་ན་རབ་བྱུང་གི་བག་ཆགས་

འདྲིལ་ཅེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་དེང་སྐབས་བག་ཆགས་
བཟང་པོ་འདྲིལ་མཁན་ལས་ངན་པ་འདྲིལ་མཁན་མང་
ཉི། ལུས་སྦྱང་གྲ་བ་དང་ལུས་སྦྱོང་གྲོང་བ་ཉྱ་བུ། སྒྲ་རིང་
པོ་བཞག་སྟེ་སྟེང་ལ་སྦྱུམ་བུག་པ། མཚོན་ཆ་འདྲིལས་
པ། གཟན་སྟེ་རྒྱང་ལ་བསྐྱོན་བཞིན་འཕྲུལ་རྟ་ཞོན་པ། རྩོ་
སྟེགས་སྟོ་ལོ་འཕེན་པ། ཚོང་བེ་བུན་ལོག་བྱེད་པ་སོགས་
བྱིམ་པ་ཡ་རབས་ཤིག་གི་ཚད་དུའང་མི་སྟེབས་པ་སོགས་
ནི་ངེས་པར་དུ་སྤང་དགོས་པའི་གཤེས་ཀ་དག་ཡིན་ཏེ།
ཤུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མའི་ཞལ་ནས། གདོལ་སྦྱོང་བྱིམ་
པའི་རྗེས་འཇུག་གཡོ་བྲམ་མཁན། །
ཚོས་མིན་སྦྱོང་པའི་ཐན་སྟེ་མགོ་འཕང་མཐོ། །
སྟོ་སྦྱ་གོས་ཉིལ་ཐོས་དང་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི། །
བཅུད་སྟན་སྟེ་མའི་མགོ་པོ་དམའ་ནའང་། །
གཏན་གྱི་སྦྱིད་སྦྱག་འདྲ་འདྲ་མིན་ནོ་ཨང་། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཉྱར་རེད། འོན་ཀྱང་ལ་ལས་འཕྲུལ་རྟ་
ཞོན་པ་དང་རྩོ་སྟེགས་སྟོ་ལོ་འཕེན་པ་སོགས་མི་ཚོག་ཚུལ་

འདུལ་བའི་གཞུང་དག་ན་མེད་ཅེས་ཞིབ་ཆ་འདོན་ཁུལ་
བྱེད་མོད། དེའི་རིགས་ཀྱིས་བྱིམ་པ་སུན་འབྱེན་དང་དགོ་
འདུན་ནང་བྱིམས་ཞེས་འཛེམ་དགོས་ས་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་
ཐུགས་བསམ་བཏང་མི་འདུགཡང་ཁྲམ་པ་རྒྱན་མ་དང་རྒྱ་
རྩལ་བ་སོགས་གྲ་བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ལོར་གྱི་ཆེད་
དུ་གཟུན་ཤམ་གྱོན་ནས་ཅེད་ཆས་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་སྦྱིར་
བྱིམས་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་མཚོན་ན་ངེས་པར་དུ་
བཀག་སྡོམ་དང་རྩེད་གཅོད་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་གལ་
ཆེན་ཞིག་ཡིན་མོད་ད་ལྟ་སུ་ཡིས་དོ་སྤང་བྱེད། དེ་ནས་
སེམས་བསྐྱུར་བ་ཞེས་པ་ནི་རབ་ཡིན་ན་ངེས་འབྱུང་རྣམ་
པར་དག་པས་རྒྱུད་བསྐྱུལ་ཏེ་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་
དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དགོས། ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་ཅེས་པ་ནི།
རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས།
དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་ཆེ་ལ་ལོང་མེད་པ། །
ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་སྡོག།
ལས་འབྲས་མི་བསྐྱུ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་རྣམས། །

ཡང་ཡང་བསམ་པས་སྤྱི་མའི་སྣང་ཤས་སྡོག།
དེ་ལྟར་གོམས་པས་སྤྱིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ། །
ཡིད་སློན་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་སྐྱེ་འིང་། །
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐར་བ་དོན་གཉེར་སྒོ། །
ཕུང་ན་དེ་ཚེ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ལགས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་མོད། ད་ལྟ་ཕུན་ཚོང་
སྣང་ཚོད་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་དེ་འདྲའི་ངེས་འབྱུང་རྣམ་
དག་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་མཁན་ཅུང་དགོན་པའི་
ཚོད་ཡིན། དེ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། ཟུང་ན་ལས་
འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་མེད་པར་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེའོ།
། ཞེས་སྤྱིར་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམ་དག་མེད་པར་
རྒྱད་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་མོད། དེ་ནི་ངེས་འབྱུང་
ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགོངས་པ་ལས། མཁན་སློབ་ཀྱིས་བརྟ་
སྐད་པའི་ཚེ་འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་དང་ཐར་བ་ཐོབ་
འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒོ་ཞིག་སྐྱེས་པས་ཀྱང་རྒྱད་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་
སྒོ། ཅི་ནི་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་

མུ་མཚོའི་སྒྲིང་བོའི་དགོངས་དོན་རབ་ཏུ་སྤང་བར་བྱེད་
པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་རི་ལྷ་བུ་ཡིན་
ཞེན་དེ་ནི། སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཚེ་མཁན་སྒྲོབ་སོགས་
ཀྱིས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་གྱི་
ཁྱད་པར་བརྟེན་སྤང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་
པ་རྣམ་དག་གསལ། མ་མཐའ་བཅོས་མ་གང་རུང་གིས་རྒྱ་
བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་
གཞོན་པ་གཞི་སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་རྒྱ་
དང་བཅས་པ་ལས་བཟོད་པའི་དགེ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅེས་
དང་། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབ་བསྟན་གྱི་
དོར་རུ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་སྒྲོན་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་
སྡོམ་པ་དངོས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་། ལྷིས་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པའི་
ཚེ་སྤར་གྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྱིམས་དེ་
སྡོམ་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་སོགས་འདིའི་སྐོར་ལ་
རྗེ་ཡབ་སྐུས་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་
ཏུ་ཚོད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་དེ་རིང་འདི་ནས་དོགས་པ་

བཅད་དེ་འདུག་ཁོམ་མེད་གི། མདོར་ན་གྲ་བ་བྱེད་ཆོ་དེའི་
དགོ་མཚན་ཤེས་ཤིང་དེ་ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་བ་ཞིག་དགོས་
པ་མ་མཐའི་ཆ་རྒྱུན་ཡིན་རྒྱུ་རེད་སྟེ། དེའི་སྲིད་ན་ཚོད་
ཅུང་སློན་ཞིང་བསམ་གཞིག་ཏོག་ཅམ་གཏོང་ཤེས་རྗེས་གྲ་
བ་བྱས་ན་བཟང་ས་མང་བར་སྟེ། འདི་ནི་ཞོར་འཕྲོས་ཀྱི་
བསམ་ཚུལ་སྒྲན་བྱ་ཡིན། རང་རེ་ནང་བ་བའི་གསུང་ཚུལ་
གཞིར་བཞག་ན། ད་ལྟ་ནི་སྟིགས་མ་ལུ་ཆེས་ཆེར་བདོ་བའི་
དུས་སྐབས་ཡིན། སྟིགས་མ་ལུ་བདོ་བའི་འགོ་ནི་སངས་
རྒྱལ་རྒྱལ་བུ་ལྟ་བུ་བ་སྐྱེ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ཏེ་ལོ་སྟོང་
དང་ལུ་བརྒྱ་ཅམ་ནས་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་ན་སྟིགས་
མའི་རང་མཚང་མདོན་དུ་གྱུར་ཏེ་མི་ལོ་སྟོང་སྐབས་གཅིག་
སྟིགས་ཅམ་འདས་བྱེན་པ་རེད། དེའི་སྲིད་ད་ལྟ་མི་རྣམས་
ཀྱི་སྲིལ་དང་དོ་ཚོ་རྗེ་ཅུང་དུ་གྱུར། ཞེ་སྤང་ཁོང་སྲོ་རྗེ་ཆེར་
གྱུར། བྱེད་པར་དུ་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་ལ་རྟོག་
རྗེས་གཏོང་མཁན་གྱི་ལྟ་ལོག་པ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་
རྗེ་མང་དུ་འགོ་བའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཚོས་མིན་གྱི་གྲོགས་

པོའི་དབང་དུ་མི་འགོ་ཞིང་དེ་དག་ལ་རིམས་ནད་བཞིན་
དུ་འཛེམ་དགོས་པ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཟུང་ན་ལས་
འདས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གོགས་ངན་པ་
ལ་འཛིགས་པ་ལྟར་སྤང་བོ་ཆེ་ལྟོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་ལྷུས་ཅམ་འཛིག་པར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མས་ནི་
དགོ་བ་དང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་ཀ་འཛིག་པར་
བྱེད་དོ། །

ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤའི་ལྷུས་ཅམ་དང་ཚོས་ཀྱི་ལྷུས་འཛིག་
པ་དང་། ངན་སོང་དུ་བསྐྱུར་མི་རུས་པ་དང་། དེས་པར་
བསྐྱུར་རུས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་དང་། བདེན་པ་པོའི་ལེན་ལས།
གང་དག་སྒྲིག་གོགས་སྐྱུལ་ཀྱིས་སེམས་བྱིན་ཅིང་། །
དགོ་བའི་བཤེས་ཀྱི་དུག་སྐྱེན་རྣམ་སྤངས་པ། །
དེ་དག་དམ་ཚོས་དགོན་མཚོག་ཐོས་གྱུར་ན། །
ཀྱི་མ་བག་མེད་གཡང་ས་ཆེ་ལས་སྤྱང། །

ཞེས་དང་།

མཛེལ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས།

དང་པ་མེད་ཅིང་འཇུངས་པ་དང་། །

བརྟུན་དུ་སྐྱོད་དང་སྤྲ་མ་ཅན། །

མཁས་པས་བཤེས་པར་མི་བྱ་ཞིང་། །

སྒྲིག་ཅན་མི་དང་འགྲོགས་མི་བྱ། །

གལ་ཏེ་སྒྲིག་པ་བྱེད་པ་དག།

སྒྲིག་མི་བྱེད་པས་བསྟེན་ན་ཡང་། །

སྒྲིག་པ་བྱེད་པ་དོགས་སྐྱེ་ཞིང་། །

མི་སྟོན་པ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར། །

བསྟེན་བྱ་མ་ཡིན་བསྟེན་པའི་མི། །

དེ་ཡི་སྐྱོན་གྱིས་སྐྱོན་ཅན་འགྱུར། །

དོང་བར་དུག་བསྐྱུས་མདའ་བརྟུག་པས། །

དུག་མ་བསྐྱུས་པའང་གོས་པ་བཞིན། །

ཞེས་གསུངས་ཏེ་རང་རེ་བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལའང་།

མཚོད་ཉེན་དང་འགྲོགས་ན་དཀར་བོ། རྩ་མ་དང་འགྲོགས་

ན་ནག་པོ་ཞེས་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་དང་དོན་གཅིག་

མཚུངས་རེད། དེབཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་གང་ལ་བརྟེན་ན་རང་
བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་ཉེས་སྦྱོད་སྐྱེས་
ཡོད་པ་རྣམས་མི་འགྲིབ་ཅིང་སྐྱེས་མེད་པ་རྣམས་གསུམ་དུ་
འཕྲེལ་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། ། ཞེས་དང་། འགྲོམ་སྟོན་
པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཐ་མ་ཞིག་གྲོགས་
བཟང་པོ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་འབྲིང་ལས་མི་ཐེངས། རབ་
ཅིག་ཐ་མ་དང་འགྲོགས་ན་ཐ་མར་འགྲོ་བ་ལ་ཆོགས་མེད་
ཅེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འདིར་
བཞུགས་སྐྱེས་མེད་པོ་མོ་སུ་ཡིན་ཡང་གྲོགས་ངན་པ་ལ་མི་
འགྲོགས་རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། བརྟག་དཔྱད་ཡང་དག་པ་མ་
བྱས་ན་ཕར་བལྟས་ཚོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་བཟང་བཟང་རྒྱན་
རྒྱན་དང་ཤ་ཚ་ཁུལ་གྲོས་འདེབས་ཁུལ་བྱེད་པ་མང་པོ་
ཞིག་གིས་འདི་སྤྱི་གཉེས་ཀར་ཐོངས་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་ངེས་
པ་མེད་དེ། བྱང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེའི་ཞལ་ནས།
སྤྲིག་གྲོགས་ཡིན་ཞེས་རྣ་ཅན་མི་འབྱུང་གིས། །

གཅིས་ཤིང་ཕན་པའི་བོལ་གྱིས་འཇུག་བསྟན་ནས། །

ཅེ་ཚོད་གཡང་བའི་གྲོགས་བྱེད་བག་མེད་གྱི། །

ལས་ལ་སྒྱུར་དེ་སྒྲིག་པའི་གྲོགས་ཡིན་པས། །

འགོ་བའི་ནད་བཞིན་རིང་དུ་སྤོངས་ཤིག་ཨང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །

སྒྲིག་གྲོགས་སྤངས་ཤིང་ཚོས་གྲོགས་བསྟེན་དགོས་པ་

བདེན་མོད། ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཚོས་གྲོགས་བྱེད་བ་ཡིན་ཞེ་ན།

དོན་འདི་ཡང་སྟོན་བྱོན་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཚོས་རང་རེ་ལ་

ཡང་དག་པར་གདམས་ཡོད་དེ། དཔུང་བབྱང་གིས་ལྷུས་

པའི་མདོ་ལས།

ཇི་ལྟར་འཁོར་ལོ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཉ་ནི། །

ཉ་དང་ལྡན་ཡང་ལམ་དུ་མི་འགོ་ལྟར། །

དེ་བཞིན་སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་གྲོགས་མེད་ན། །

ལྷུས་ཅན་དངོས་གྲུབ་འཕྲོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

དེ་ནི་སྟོ་ལྡན་གཟུགས་བབྱང་གཙང་སྤྲ་ཆེ། །

རིགས་ནི་བཙུན་ཞིང་ཚོས་ལ་གཞོལ་བ་དང་། །

སྒྲོབས་པ་ཆེ་ཞིང་དཔའ་ལ་དབང་བོ་དུལ། །

སྒྲུན་པར་སྐྱ་ཞིང་སྒྲིན་པོད་སྒྲིང་རྗེ་ཅན། །

བགྲེས་དང་སྐོམ་དང་ཉོན་མོངས་བཟོད་པ་དང་། །

བུམ་བེ་དང་ནི་སྟ་གཞན་མཚོད་མི་བྱེད། །

བསྒྲིན་ཅིང་གཞོ་ལ་བྱས་པ་གཞོ་བ་དང་། །

དགོན་མཚོག་གསུམ་ལ་དད་པ་གྲོགས་པོ་ཡིན། །

དེ་སྟེང་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་སྟུན་པ་དག།

ཚོད་པའི་དུས་ན་ཤིན་ཏུ་དགོན་པས་ན། །

ཡོན་ཏན་བྱེད་དམ་བཞི་ཆ་བརྒྱད་ཆ་ཅན། །

དེ་སྟེང་བྱ་ནི་བསྐྱབས་པས་གྲོགས་པོར་བསྟེན། །

ཞེས་གསུངས་པ་སྟེང་བྱའི་ཚོས་གྲོགས་ཤིག་བསྟེན་ཅི་བྱབ་

བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་ཀུན་སྒྲོལ་ལེགས་ཤིང་ཀུན་སྒྲོལ་གཙང་བ།

གྲོགས་ངན་པ་དང་མི་འགྲོགས་ཤིང་ཚོས་གྲོགས་དམ་པ་

དང་འགྲོགས་ན་དག་མཚན་ཆེ་ཚུལ་འདི་ངས་དེ་རིང་བྱིད་

ནམ་པར་ལྷུ་འདོད་པའི་སྒྲིང་གཏམ་མམ་རེ་བཞག་གསུམ་

པ་ཡིན་ལགས། འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱི་ཞལ་ནས།

མང་བོ་གཅིག་ཏུ་སློབ་མཐུན་ན། །

ཉམ་ཚུང་གིས་ཀྱང་དོན་ཆེན་འགྲུབ། །

སློབ་ཆགས་སློབ་མའི་ཚོགས་འདུས་པས། །

སེང་གའི་སྐུ་གྱུ་བསང་ཅེས་གྲགས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་

འཁོད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཚན་དར་གཞིན་གསུམ་མམ་སྐྱ་སེར་ཕོ་

མོ་ཚང་མས་མཐུན་སྦྲིལ་གྱི་དཔུང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་ནས་

ཐུན་མོང་གི་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ཆེད་དང་ཐུན་མོང་གི་འཕེལ་

རྒྱས་ལ་གཅིག་ཏུ་བཙོན་དགོས་པ་ནི་གནད་གྱི་དམ་པ་

ཡིན་ཏེ། མཐུན་སྦྲིལ་ནི་སློབས་ལྷགས་ཡིན་ལ། སློབས་

ལྷགས་ནི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞེས་ཤར་རུབ་མཁས་

པ་མང་བོས་གསུང་བཞིན་ཡོད། རང་རེ་གནའ་མི་བོད་

གྱི་གཏམ་དཔེ་ལའང་། མང་བོས་བཏེགས་ན་སྡོང་བོ་

ཡང་། ཞེས་བཤད་སློབ་ཡོད་པ་ལྟར་མཐུན་སྦྲིལ་ནི་ཆེས་

གཙོ་བོའི་ནང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། དགོན་པ་གྲུ་

ཚང་འདིའི་ནང་ལ་བསམ་སྒྲོ་བ་དང་ཡོན་ཏན་པ། ལྷོ་
དོན་པ་རེ་ཡོད་ན་ཚང་མས་དེ་ལ་ཅི་ཐུབ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་
རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རྗེས་སྲུ་ཡི་རངས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ན་ཚོས་སྲིད་
རིག་གནས་སོགས་སྐྱོགས་གང་ཐད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སྲུ་མི་
འགོ་བ་ག་ལ་སྲིད། ངས་འདིར་བྱིད་རྣམ་པར་གྱ་རེ་དང་
འཕེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་བཤད། སྒོན་མི་གཉིས་ཀྱིས་
གཏམ་སྲིད་སྣ་ཚོགས་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་པར། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་
བྱིད་རང་རེའི་དགོན་པར་དད་པ་ཨེ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་ཚེ།
ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དད་པ་ལོས་ཡོད། ངའི་ཚེ་འདི་ལྷོ་གཉིས་
ཀྱི་རྒྱབས་གནས་རང་གི་དགོན་པ་གྲུ་ཚང་ཡིན་ཞེས་ལན་
བཏབ། ཅུང་ཙམ་འགོར་རྗེས་འོ་ན་དགོན་པའི་ནང་གི་གྲུ་
བ་ག་གེ་མོར་ཨེ་དད། ཅེས་དྲིས་ཚེ་གྲུ་བ་དེར་སྐྱོན་འདི་
དང་གན་ཡོད་པས་མི་དད་ཚུལ་བཤད། དེ་བཞིན་དགོན་
པའི་གྲུ་བ་རེ་རེ་བཞིན་དྲིས་པར་རེ་རེ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་རེ་
བྱས་པས་མཐར་ཁོ་དད་པ་ཡོད་སའི་གྲུ་བ་གཅིག་གྲུང་མ་
ཚྭེད། གཏམ་རྒྱུད་ཐུང་ཏུ་འདིས་ཅི་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱེད་

གྱིན་ཡོད་ཅི་ན། ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དྲན་ཚུལ་
གཅིག་ལྟ་ཚད་མ་དང་། རང་ཉིད་སྐྱོན་ཀྱང་ཟད་ཅིག་ཏུ་
སྐྱོམ་བཞིན་གཞན་གྱི་ཡོད་ཚད་མ་དག་པ་དང་སྐྱོན་གྱི་
ནམ་པར་བལྟས་པས་དོན་དམ་རང་གཞན་ཚད་མ་སོངས་
ལ་སྐྱོར་ངེས་པའི་བདེན་པའི་རང་ཞལ་དེ་སྐྱོན་བཞིན་ཡོད་
པ་རེད། རང་གི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པ་དང་རང་དང་ན་
ཚོད་མཉམ་པ། རང་དང་ལས་རིགས་གཅིག་པ། རང་གིས་
འགྲན་མི་བཟོད་པའི་མི་སོགས་ལ་སྐྱབ་དོག་དང་བར་ཚད་
བྱེད་པ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་བསྐྱུར་དཀའ་བའི་རང་གཤིས་ངན་
པ་ཞིག་རེད། ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ཏུ་འང་།

མཁས་པ་རང་གི་ཡུལ་ལས་ཀྱང་། །

རྒྱལ་ཁམས་གཞན་ཏུ་མཚོད་པ་ཐོབ། །

ནོར་བུ་གཞན་ཏུ་བྲིན་པ་ཅམ། །

རྒྱ་མཚོའི་སྤིང་ཏུ་ག་ལ་བྲིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་སྐྱབས་ནས་མི་ཞིག་ལ་ཡོན་ཏན་དང་
འཛོན་ཐང་ཅི་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་རང་ཡུལ་ནས་དེའི་སྐྱོན་མ་

གཏོགས་ཡོན་ཏན་མི་མཐོང་བའི་གནས་ལྷགས་ཤིག་གསུང་
བཞིན་ཡོད་པར་སྟུང་། དེའི་སྤྱིར་རང་དགོན་དུ་རང་གཞན་
གཉིས་པན་གྱི་བྱ་བཞག་སྐྱབ་མཁན་རེ་ཡོད་ན་ཚང་མས་
ཚོར་བུའི་རིན་ཐང་དོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་
སྐྱོབས་ལྷགས་གཅིག་སྒྲིལ་བྱས་ན། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཡང་
ཡག་པོ་ཞིག་འོང་རྒྱུ་རེད། རིག་གནས་ཡོན་ཏན་ཡང་གོང་
འཕེལ་དུ་འགོ་རྒྱུ་རེད། འཇིག་རྟེན་གཏམ་དཔེ་ལའང་།
མིས་མི་བརྩིས་ན་སྐྱ་མ་དང་དཔོན་པོ། ཤིང་གིས་ཤིང་ཁུར་
ན་སྟེ་ཁང་དང་གསེར་ཁང་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟུར་རོ། ། ལ་
ལ་ཞིག་གིས་ཁ་ནས་མི་རིགས་དང་གྲྭབ་མཐའ། ས་གནས་
དང་དུ་སྡེ་སོགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་སྐྱོང་ཡང་། དོན་གྱིས་རང་
རིགས་རྒྱད་ཅིང་ཕོངས་པའི་ནང་འབྲུག་གི་འཁོར་ལོ་སྐོར་
བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་ཆེས་ཡང་བའི་སྐྱོ་གར་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་
ཁབ་དང་མི་རིགས་གཞན་ཚོར་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཁི་དབང་དང་
ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆོ་སྲོག་སྐོང་སྤྲུག་ཅམ་རེ་དུས་གཅིག་
ལ་སྤུལ་བའི་ལོ་རྒྱས་ཀྱང་ཡོད་མོད། རང་རེས་ནང་འབྲུག་

གི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ནས་མི་ཤི་རྟ་འགྲེལ་གྱི་ངོ་ཚ་ཉེས་ལྷོང་
བ་ལས་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཆེད་དུ་ཉིན་ལས་ངོས་གཙང་བ་
ཞིག་ཀྱང་བྱེད་མཁན་ཉུང་ཉུང་མ་ཡིན་ནམ། སྤྱིར་ཡིན་ན་
མི་རིགས་ཤིག་འདི་ལྟར་ཉམས་སྐྱོད་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་
ཚོ། ཨ་བྲ་མདའ་ཐེག་གིས་མདའ། སྤྱི་མོང་མདུང་ཐེག་
གིས་མདུང་ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར། ཡོན་ཏན་པ་དང་དཔོན་
པོ། ལྷག་པོ་དང་དཔའ་པོ། ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་སོགས་
ཡོད་ཚད་ཀྱིས་རང་གི་འཛོན་ཐང་དང་མཐུན་པར་བོད་
མི་རིགས་ལ་ཞབས་སྤྱིའམ་ལག་རྗེས་རེ་འཛོག་པར་བརྩོན་
དགོས་པ་ནི་ང་གྲུ་རྒྱུད་ཞིག་གིས་མ་བཤད་ཀྱང་རང་
རྟོགས་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་མ་རེད་དམ། བྱི་སྤྱིང་བ་དཔྱོད་
ལྡན་ཞིག་གིས་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབས་མཚོན་
པའི་རི་མོ་ཞིག་གིས་ཡོད་སྐད་འདུག་རི་མོ་དེ་ནི་འདམ་
ནང་དུ་བྱུག་ཡོད་པའི་རྩལ་ལོ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། ཁ་ལོ་བས་
ལུས་ལྷགས་དང་ཐབས་བཀོད་ཡོད་ཚད་ཀྱིས་རྩལ་ལོ་འཁོར་
དེ་འདམ་ལས་འདྲེན་པར་བརྩོན་མོད། རྩལ་ལོ་འཁོར་ནང་

དུ་མི་གང་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་ཀྱང་སར་མ་བབས་པར་
སྐུ་ཁྱུང་ནང་ནས་མགོ་སྤེལ་བསྐྱེད་ས་ཏེ་ཁ་ལོ་བར་སྤྱད་
མོ་བལྟས་ནས་ཡོད། དས་ནམ་ཡང་རི་མོ་དེས་ངོ་མ་ང་ཚོ་
བོད་ཀྱི་གནས་བབས་དངོས་མཚོན་པར་བྱས་འདུག་སྟེ།
རྒྱ་མཚོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རང་རེ་བོད་ཁ་བ་ཅན་ལ་
སྐྱབས་མགོན་ཉི་ཟླ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཚོས་སྤྱིད་
རིག་གནས་ཀྱི་དེད་དཔོན་སློན་མེད་པ་དག་གིས་རྣམ་
ཡང་དབུ་བྱིད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་
། ང་ཚོས་རྒྱུད་ས་འཁོར་ནང་གི་སྤྱད་མོ་བ་ཚོ་དང་འདྲ་
བར། ལས་ཤིག་ཡོད་ན་ལམ་ཞིག་ཡོད་འགོ། ཁོང་རིན་པོ་
ཆའི་བྱུགས་རྗེ་དང་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཤིག་གིས་རྣམ་ཉི་མ་ཞིག་
ལ་བདེ་སྤྱིད་དང་ཡར་རྒྱས་བྱེད་བ་དེ་གནས་ནས་འབབ་
འབབ་དང་ས་ནས་སྐྱེ་སྐྱེ་བྱེད་འོང་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་འདུན་གྱིས་
རང་སྤྱད་སྤྱིད་ལ་བསྐྱུར་ནས་སྟོན་ཅིག་གེར་བསྤྱད་ཡོད་པ་
འདི་རེད། རང་གིས་རིག་གནས་ཡོན་ཏན་མི་སྟོབ། གཞན་
ལ་མཐུན་སྤྱིལ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་མི་བྱེད། འཇོམ་སྤྱིད་

གི་ཁ་ཕྱོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་ལ་དོ་སྣང་མི་
བྱེད་པར་ས་ཆ་ལྷགས་ཀྱོག་རེ་ནས་རྣམ་གསུམ་ལེ་ལོའི་
ཁོལ་བོ་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་ན་རང་རེ་ཚོ་རྗེས་ལྷུས་མི་ཐེབས་ན་
གཞན་སྤྱི་ཚོགས་ལྷུས་ཐེབས། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།
ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་ནི། །

ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །

གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །

ལེ་ལོ་ཚོས་ཀྱན་མེད་པ་ཡིན། །

ཞེས་དང་།

བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཙུན་འགྲུས་མེད་ན་
ལེ་ལོའི་དབང་དུ་སོང་ནས་དཀར་ཚོས་ཀྱན་གྱིས་ཕོངས་
པར་འགྱུར་བས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྤྱིས་
པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་རྗེས་སུ་བཞུགས་པོ། ། འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་རྣམ་
གསུམ་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་མི་འགོ་ཞིང་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་
གོ་ཆ་གལ་ཆེ་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་མདོ་ཙམ་རེ་ཞུས་ན་ཚོགས་

མོད་དུས་ཚོད་ཀྱིས་དབང་གིས་ལྷ་ཁོམ་མི་འདུག་པས་དེ་
ཅམ་བྱ། དེས་ན་ངས་གལ་བོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་གྱི་ཚུལ་དུ་
མཐུན་སྒྲིལ་གལ་ཆེ་བའི་སྐོར་ནས་ད་དུང་ཅུང་ཅམ་ལྷ་
བར་འདོད། དཔེར་ན། བྱིང་རྣམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཇོ་ནང་
བའི་ལྷ་བ་མཐའ་སྐྱོང་ཞིང་འཛིན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། ང་
རང་སྟོན་བསགས་ལས་སྟོན་བཟང་བོས་མཉམ་མེད་ཚོང་
ཁ་བའི་བསྟན་པར་ལྷགས་པའི་བཅུན་གཟུགས་ཤིག་རེད།
འོན་ཀྱང་དེད་ཅག་ཚང་མས་རང་རང་གི་ལྷ་བ་མཐའི་དགོ་
མཚན་ཁོ་ན་སྐྱོང་བཞིན་གཞན་ལ་མཐོང་ཚུང་ངམ་ལོག་སྟོ་
བྱིང་པའི་ལམ་དུ་མ་ལྷགས་པར། ཚང་མ་བོད་རིགས་ཡིན་
ལ་མཉམ་མེད་ཤུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་ཅིག་ཡིན་པ་
གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཙང་མས་དེ་རིང་འདི་ལྟར་
སྟན་ཅིག་དུ་འཇོམས་ཏེ་ཚོས་རིག་གཉིས་ཆར་ནས་རང་
རང་གི་སེམས་པའི་རང་མདངས་སྟོན་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ནི་
ཆེས་ཆེར་དགའ་འོས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ།
སྟོས་བཅས་ཀྱིས་བཤད་ན་འདི་ལྟར་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་དཔུང་

རང་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་ཏེ་བྱུང་མོང་གི་ལས་སྐྱལ་ལ་བགོ་
སྒྲིང་རེ་བྱས་པས་ཀྱང་ལྷོ་ལ་འབྲས་འོས་འཚམས་རེ་ཅིས་
ཀྱང་འཕྲོབ་ངེས་པ་ཡིན། རང་གི་གྲིབ་མ་ལའང་ཡིད་མི་
ཆེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་རང་རང་སར་འགྲིང་བསྐྱད་ན་ངེ་
འདྲའི་རྒྱས་སྒོ་བས་ཆེ་ཡང་མི་གཅིག་གམ་ཡང་ན་ས་གནས་
ཤིག་ཡང་ན་ལྷོ་ལ་མཐའ་གཅིག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཅམ་རེད།
གཅིག་པོ་གཅིག་གོ་གས་དང་བསམ་སྒོ་གཅིག་གྱུར་བྱེད་
རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། ངས་གོང་ཏུ་ལྷོ་ལ་པ་བཞིན་གདན་
ས་འདྲིར་ཁང་སར་གསར་མའི་དགོན་དང་ངོ་ནང་དགོན་
གཉིས་མཉམ་གཅིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད། ལྷོ་ལ་གཉིས་ཀར་
གཞན་དང་མི་མཚུངས་པའི་མཐུན་སྒྲིལ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་
ཀོ། ། ཚུལ་འདྲིར་ངས་སྒྲིང་ཁྱང་རྒྱས་པའི་གཏིང་ནས་རྗེས་
སྒྲིལ་པ་རངས་བྱེད། མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་ཟམ་པ་འདྲི་ཡུན་ནས་
ཡུན་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་མ་ཡུལ་གཅིག་སྒྲིལ་མི་དམངས་ཀྱིས་
གཙོས་དད་ལྡན་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་མིག་སྒྲོས་ཡག་པོ་དང་
བག་ཆགས་ཟབ་མོ་ཞིག་འདྲི་བྱེད་པར་ལྷོ། ལས་དང་

སྒྲོན་ལམ་གྱིས་འབྲེལ་བའི་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོར་
བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། འོན་ཀྱང་དེ་རྒྱ་མཚོ་དུ་བྱས་
ནས་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལ་མ་དད་པ་བྱེད་མི་
རུང་སྟེ། ཚོས་བརྟུ་བ་ལས།

གང་གིས་འདྲན་པ་ངེས་འབྱུང་ལ། །

དད་པ་ཐེག་པའི་མཚོག་ཡིན་ཏེ། །

དེ་ཕྱིར་སློང་དང་ལྡན་པའི་མིས། །

དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བསྟེན། །

མ་དད་པ་ཡི་མི་དག་ལ། །

དཀར་བོའི་ཚོས་རྣམས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །

ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚོག་པ་ལ། །

ལྷ་གྲུ་སྒྲོན་པོ་རྗེ་བཞིན་ནོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། དཔེར་ན་མང་བོ་ཞིག་ལྟ་སར་

འགོ་དགོས་པ་ལ། འགའ་རེ་རྐང་ཐང་དུ་འགོ་བ་དང་

འགའ་རེ་རྐངས་འཁོར་དང་གནམ་གྱུར་བསྐྱད་ནས་འགོ།

ལ་ལ་མདོ་སྐྱད་ནས་འགོ་ཞིང་ལ་ལ་ཁམས་སྐྱོགས་ནས་

འགྲོ་མཁན་ཡང་ཡོད་མོད། དཀར་ཆོགས་དང་ལྷུང་བུལ་
གྱི་བྱང་པར་རེ་ཡོད་སྲིད་པ་ལས་མཐར་བུག་ལྷ་སར་ཐོན་
པར་བྱང་པར་མེད་པ་བཞིན། བྱང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་
གང་ཡིན་ཡང་མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་བོའི་ལྷང་རྟོགས་
གཉིས་ལྡན་གྱི་བསྟན་པར་ཞུགས་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་
བཤད་མ་དགོས། དེས་ན་ཁམས་དང་མོས་པ། ལས་དང་
སྣོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་རང་ཉིད་གང་ལ་གཏོགས་པའི་
གྲུབ་མཐའ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོས་ནས་གཙོ་བོ་དང་གཞན་
གྱི་གྲུབ་མཐའ་གུས་བརྩི་དང་དག་སྤང་སྦྱོང་རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚོད་རེད། དེ་རིང་འདིར་སློབ་གྲྭ་བ་ཡང་
མང་བོ་ཞིག་ཐེབས་འདུག་གོང་དུ་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་
ཆ་ནས་བོད་སྐད་བོད་ཡིག་ཤེས་དགོས་ཤིང་བོད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་
ཡོད་དགོས་པ། བན་ཚུན་ལ་མཐུན་སྦྱིལ་དང་མི་གཤིས་
ཡག་དགོས་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་བྱིང་
ནམ་པར་ཡང་ཞུ་རྒྱ་མེད་མོད། དེང་སང་མང་བོ་ཞིག་གིས་
བོད་རིག་པར་དགོ་མཚན་མེད་ཚུལ་དང་། བྱང་བསྟན་

ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་བོད་མི་རིགས་སོངས་ལ་སྐྱུར་ཚུལ། བོད་
ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤེས་ཡོད་ཚད་ཤར་ལ་གཡུག་དགོས་
ཚུལ། སློན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ཚང་
མ་རྩིང་ཞེན་དང་མཁྱེས་ལ་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ལས་མ་ཐར་ཚུལ་
སོགས་ཀྱི་བཟུམ་བཅོལ་ལ་བཅོལ་ཏེ། སློན་གྱི་ཡོད་ཚད་
དོར་བྱ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཡོད་ཚད་སྤང་བྱ་རེད་ཅེས་ལུས་རྒྱག་
གི་ཡོད། ངས་བསམ་ན་དེ་འདྲ་བེད་མཁན་ཕལ་ཆེར་ལ་མི་
རིགས་ཀྱི་ཤ་ཞེན་དང་མཛུན་སྦྱོང་གྱི་སློབས་པ་མཐོན་པོ་རེ་
ཡོད་སྲིད་མོད། རིག་གནས་ཀྱི་མང་གཞི་དང་སློབ་གསོའི་
ཁ་སློབས་སོགས་ཀྱིས་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཏེ་དོན་གྱི་གནད་
མ་དཔོག་ས་དང་ལ་རྒྱ་འཛིན་ཚུལ་མ་ཤེས་པ། ཞིབ་འཇུག་
གིས་མ་འདང་བ་དང་རི་བོང་ཅལ་འདྲོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སོང་བ་སོགས་ཞན་སློབས་ཀྱི་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་
པར་སྟེ། ད་ལྟ་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཕལ་ཆེ་བའི་
ནང་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཆ་ཚང་ཞིག་ལྟ་ཅི་རང་རྐང་
བེན་པ་གཅིག་ཀྱང་སློབ་ཐུབ་རྒྱ་དཀའ་བའི་ཚོད་དུ་སྤྱང་

ཡོད། དེ་ནི་བོད་རིགས་སློབ་མའི་རིག་པ་མི་ཡག་པ་དང་
བོད་རིགས་དགེ་ལྡན་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་སྐྱེན་གྱིས་མ་
རེད། གཙོ་བོ་ད་ཆོའི་སློབ་དེབ་འགྲིག་མེད། ད་ལྟ་རྒྱུད་རྗེ་
ལེགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། སློན་སོ་ཡིན་ན་སློབ་དེབ་
ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གོ་རིམ།
རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བརྩུད། རོ་ཚ་བྲིལ་ཡོད་ཀྱི་གོ་མས་སློལ་
བཟང་བོ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཅི་ཡང་མེད་པར། སྤྱང་བོས་རྩམ་པ་
སློང་བ་བཞིན་ཉ་དང་ཉུང་མ་བསྐྱེས་ཏེ། ཡོད་ཆད་ཐན་ནི་
ཐུན་ནི་ཞིག་ལས་དག་ཡིག་དོས་གཙང་བ་ཞིག་ཀྱང་ཐར་
ཆགས་སུ་སློབ་མི་བྱུང་པས་བོད་རང་གི་རིག་གནས་ཡོན་
ཏན་གྱི་སྤང་གི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་མ་བྱུང། དེའི་ཁར་སློབ་
སྤྱོད་ཀྱང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་མང་བོ་ཞིག་བརྒྱུད་པའི་རིང་ལ་
གཞན་གྱི་རིག་གནས་ཡང་སྤྱོད་ཀས་འགྲོ་ཙམ་ཤེས་ཤིང་རྒྱལ་
ཁབ་དང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་འཕེལ་འགྱུར་རེ་འགའ་ཡང་
མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་པ་ན། རང་རིགས་རྒྱད་ཅིང་ཕོངས་
པའི་རྩ་བ་རང་གི་རིག་གནས་དང་སློན་གྱོན་ཕ་མེས་ཡང་

མེས་ཚོ་མ་འགྲིག་པར་སྐྱམ་སྟེ་གཞིན་སྐྱེས་མང་བོ་ཞིག་གི་
མིག་ཚུ་དམར་བོར་གྱུར་དང་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། ཐ་ན་
རང་གི་མ་དང་སྲིད་མོ་ཚུང་མར་ལེན་མི་ཚོག་པ་འདི་ཡང་
བོད་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་རྙིང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ངེས་པར་དུ་
བརྒྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཚུམ་ཡིག་ཡང་སྲིལ་སྐྱད་
ཐོས། འདི་ནི་བོད་གཅིག་ལུ་འགྲོ་གོམས་སྲོལ་ཞིག་ག་ན་ཡིན་
ཏེ་ཤེས་ལྡན་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱིའི་གོམས་སྲོལ་ཞིག་དང་
ཐ་ན་རྒྱལ་བྲིམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་ཞིག་མ་
ཡིན་ནམ།

ངོ་མ་བཤད་ན་དེང་སྐབས་འཇོམ་སྲིད་ན་བོད་རིག་པ་
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དུ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རིག་པའི་དགེ་
མཚན་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་ཇི་ཇིར་གྱུར་ཏེ། མིག་ཟུང་
རིག་རིག་དང་འགྲམ་ཚུ་འཇོར་འཇོར་གྱིས་བོད་སྐད་བོད་
ཡིག་སྲོལ་ཅིང་བོད་རིག་པར་སྐྱུང་བཅོམ་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྲིད་
བ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་ཇི་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་
རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་གསལ་ཞིབ་དུ་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་

ལ། དེ་དག་གིས་རིག་གནས་ཤིག་གམ་རང་གི་དམིགས་
འདུན་གཞན་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་བོད་
རིག་པར་སྦྱོང་བཞིན་པ་ལས་བོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྦྱོང་བཞིན་
མེད་པ་དེ་རེད། ང་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་
སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་སྦྱོང་དགོས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་འང་སྦྱོང་དགོས། ཚུལ་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་བོད་རིག་པའི་
དགོ་མཚན་དང་དེར་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་པའི་གནའ་དེང་
ཤར་རུབ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཁས་པ་དང་བསམ་སྒྲོ་བ། ཚན་
རིག་པ་སོགས་ཀྱི་ལུང་ཚིག་དང་དག་སྒྲོས་ཐར་ཐོར་རེ་
དངས་རྒྱ་ཡོད་མོད། དེ་རིང་ཕྱི་དྲོད་ངས་ད་དུང་གོང་གི་
གསར་མའི་དགོན་པར་དཔེ་བྲིད་རེའི་གཟུགས་བརྟན་སྦྱོང་
ཁུལ་བྱེད་དགོས་པས་ད་མང་བོ་མི་ལྷ། ཡང་མང་བོ་ཞིག་
གིས་བོད་ཡིག་སྦྱངས་ན་མཐུན་ལམ་མེད་པས་རྒྱ་སྐད་དང་
རྒྱ་ཡིག་སྒྲོབ་དགོས་ཚུལ་བཤད་ཀྱིན་ཡོད། མཐུན་ལམ་
ཡོད་མེད་དེ་གཙོ་བོ་རང་རང་ལ་རག་ལས། ང་ཚོ་ཚང་
མས་བོད་ཡིག་སྦྱངས་ཤིང་དེའི་བཀོལ་རྒྱ་ཇི་ཆེར་བཏང་སྟེ།

བོད་རང་གི་ས་ནས། ཚོང་ཁང་དང་སྐྱོན་ཁང་། སློབ་མཉམ་
དང་ཁ་པར། ཟ་ཁང་དང་ལས་ཁུངས་སོགས་ཚང་མར་དེ་
ཁོ་ན་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་ཡིན་ན་རང་ལྷགས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་
ཤེས་མཁན་གྱི་མཛུགས་ལམ་རྗེ་ཆེ་དང་རྗེ་ཡངས་སུ་འགྱུར་
འགོ་བ་མ་ཡིན་ནམ། བྱིད་མི་རུས་མེད་དང་སྐྱུར་དུ་སེམས་
ལྷགས་ཉམས་འགོ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཚེ། རྒྱ་ཡིག་མ་ཟད་
དབྱིན་ཡིག་ཤེས་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཡང་མཛུགས་ལམ་ཆེན་པོ་
དང་ཕྱག་རྗེས་རྒྱབས་ཆེན་འཛོག་མཁན་ཞིག་དུ་འགྱུར་མི་
སྲིད། ལ་ལས་བོད་ཡིག་སློབ་གྲྭ་ནས་མཐར་ཕྱིན་ཚེ། སྐད་
ཡིག་དགེ་ཚན་ནམ་སྐད་བསྐྱུར་ལས་ཁུངས་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་
ལས་བཤོ་བྱེད་ས་མེད་པས་བོད་ཡིག་སྐྱུངས་ན་ངའི་ལག་
དུ་ཟླ་ཕོག་མི་ལོན་ཞེས་འོ་དོད་འབོད་ཀྱིན་ཡོད། བྱིད་མི་
རུས་པ་ཅན་དང་དུར་བཙོན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན། དེས་པར་
དུ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་དུ་ལས་བཤོ་བྱེད་དགོས་
དོན་མེད། ད་ལྟ་སློབ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ལས་བཤོ་བྱེད་
པའི་འགོ་སྐྱུངས་དེར་གཞི་ནས་འགྱུར་བ་བཏང་བྱིན་པ་སུ་

ཡིས་མི་ཤེས། སྤྱི་སྤྱིང་བ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཡིག་ཚོངས་པ་
ནི་ཆེས་ཉུང་དུ་ཞིག་ལས་མེད་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་ཡོད་མཁན་
པལ་ཆེ་བ་ཞིག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་སུ་ཞུགས་ཀྱིན་
མེད། དང་པོ་ནས་མིག་རྒྱུང་རིང་པོ་བྱས་ཏེ། རང་གི་རྣམས་
པ་རང་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་རང་གིས་ལས་ཁུངས་དང་
ཚོགས་པ་བཅུགས། རོ་མཚར་བའི་རིག་འཕྲུལ་དང་ཐོན་
རྒྱུ་སྣ་ཚོགས་གསར་བཏོད་བྱས་ནས་འཇོམ་སྤྱིང་རིག་
པས་བསྐྱོར་བཞིན་ཡོད་པ་ལས། རང་གི་ཁ་རྒྱབ་རྒྱུང་རྒྱུང་
གི་ཆེད་དུ་མགོ་འཁོར་ནས་བསྐྱེད་མེད་པ་དེ་རེད། དེས་
ན་སློབ་གྲྭ་བ་ཡིན་ནའང་ཚོགས་ཀྱི་འདུན་པ་རྣམས་པ་ཡིན་
ནའང་ཚོགས་གི། རང་གི་རྣམས་པ་འདོན་སྤེལ་དང་རང་གི་
རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཤེས་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་མ་ཤེས་ན། རྒྱལ་བ་
ཚངས་དབྱུངས་རྒྱུ་མཚོས།
ནོར་བུ་རང་ལ་ཡོད་དུས། །
ནོར་བུའི་ནོར་ཉམས་མ་ཚོད། །

ནོར་བུ་མི་ལ་ཤོར་དུས། །

སྒྲིང་རྒྱང་སྒྲོང་ལ་འཚང་ཡོང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ་བུ་ཞིག་མི་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད།

སྒོན་ཕྱོན་རྒྱལ་སྒོན་དང་ལོ་པཎ་བཀའ་དྲིན་ཅན་ཚོས་རང་

གི་སྐྱུ་སྒྲོག་ཐད་དུ་བོར་ནས་གསར་བཏོད་དང་རྩེ་ལེན་

བྱས་ཡོང་བའི་བོད་རིག་པ་འདིའི་བདག་པོ་ང་ཚོས་བྱེད་

མ་བྱུང་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་སྟག་པའི་ངོ་ཚ་དང་སྲོང་གུང་

ཅིག་མེད། ཤོང་ཞུས་ཚང་མ་གནའ་སྒོལ་བཟང་བོ་དང་

སྐར་ཡོད་རིག་གནས་དག་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་དགོས་པའི་

སྒོར་ཤ་སྟག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་དག་རྒྱང་རྒྱང་

གི་དགོ་མཚན་སྲིང་ཞིང་དེ་རྒྱན་འཛིན་བྱས་ནས་བརྟམས་

བསྐྱེད་ན་དུས་རབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྷུས་འགྲོ། དེས་ན་དགོ་

མཚན་ཆེ་བའི་གསར་དར་རིག་པ་རྩེ་ལེན་དང་གནའ་

སྒོལ་མི་ལེགས་པ་རྣམས་འདོར་བ་སོགས་སྒྲིགས་དོར་

བརྒྱད་ལེན་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་དུས་རབས་དང་

མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི་གནད་

ཀྱི་དམ་པ་ཡིན། དཔེར་ན་སློབ་སྦྱང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་གནས་
ཐོན་རྒྱུ་གསར་བ་ཞིག་དགོན་པའི་ནང་ལ་དར་ཡོང་དུས་
མང་པོ་ཞིག་སྟེང་ཤོར་ནས། དེ་ནི་དགོན་པ་གཏོར་བྱེད་
ཅིག་མིན་ནམ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་དོགས་པ་སྐྱེ་བཞིན་ཡོད། སྤྱིར་རང་
ལ་ཁ་སྤྱོད་པ་བརྟན་པོ་ཞིག་དང་། དམིགས་ལྷུ་ལ་ལེགས་པོ་
ཞིག་རིག་གནས་ཡོན་ཏེ་གྱི་མང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་
ཚོ། གསར་དར་རིག་གནས་དང་ཐོན་རྒྱུ་གང་མང་ཞིག་
ང་ཚོ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དཔུང་གོགས་དོ་མ་ཡིན། དཔེར་ན།
ཁ་པར་དང་རྒྱུ་ལ་འཁོར། མི་འཁོར་དང་གནམ་གུ་སོགས་
ཀྱིས་ང་ཚོ་འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཐུང་ནས་ཐུང་དུར་
བཏང་ཞིང་ས་སྐྱང་ཐུང་གཅིག་ཅན་དུ་འགྱུར་བའང་མི་
ལམ་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་དཔང་བྱས། སྐྱབས་སྐྱོད་དང་
སྐྱང་སྐྱོགས། སྐྱབས་སྐྱོགས་ཕབ་ལེན་དང་ཉན་མཐོང་འཕྲུལ་
ཆས་སོགས་ཀྱིས་དཔེ་བྲིད་དང་དབང་བསྐྱུར་སོགས་ནམ་
འདོད་དུ་ཉན་ཚོག་ཅིང་མི་ཚོགས་བྲི་འབྲུམ་འདུས་ཀྱང་མི་
མཐོང་མི་ཐོས་པའི་སེམས་ཁུལ་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོ་

མཚན་བརྗོད་གྱིས་ག་ལ་ལངས། ལྷོག་ལྷང་གསར་བའོ་
བྱེད་ཐུབ་སོང་ན་ལྟ་ཅི། དེ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཚུལ་གཅིག་
ལྷ་ཤེས་སོང་ན་འང་ནང་བསྟན་རིག་གནས་དུས་རབས་
དང་མཐུན་པའི་སློ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་
ཡོད། དཔེར་ན་སློན་ཆད་ང་ཚོས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
བཀའ་འགྲུར་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་དཔར་ཤིང་གསར་དུ་བརྗོད་བ་
དང་དེ་ཐེངས་གཅིག་དཔར་བ་ལ་འང་དུས་ཚོད་རིང་བོ་ག་
འདྲ་ཞིག་བཀོལ་དགོས། དེང་སྐབས་སློག་ལྷང་གི་རིག་པ་
སོགས་དར་བས། མཉེན་ཆས་ལག་མཐེལ་ཅམ་དང་ཡིག་
སྤྱོད་མཐེབ་མོ་ཅམ་གྱི་ནང་དུ་འང་བཀའ་བསྟན་འགྲུར་
གཉིས་ཀ་ཤོང་བ་དེ་འདྲ་རེད། དེང་སང་འོད་སྟེར་གསར་
བ་ཞིག་ཐོན་འདུག་དེའི་ནང་དུ་རང་རེ་བོད་གྱི་མཁས་པ་
བརྒྱ་ལྷག་གི་གསུང་འབུམ་ཆ་ཚང་བརྒྱུག་ཡོད། རིན་གོང་
སྟོར་བརྒྱ་ལྷག་ལྷག་རེད། དེའི་ཁ་བྱེས་ནས་ཁྱོད་གྱིས་དཔེ་
སློག་བྱེད་འདོད་ན། དེ་ཡིག་དཔར་དང་སྟེལ་ནས་དཔར་
བསྟན་བྱེད་འདོད་ན། ཡོངས་རྫོགས་དུས་ཚོད་ཁ་ཤས་གྱི་

བྱ་བ་རེད། རུས་ཚོད་ཚུད་བོས་སུ་གཏོང་མི་འདོད་ཅིང་
མི་ཚེའི་སྒྲིང་བོ་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་གྱིས་གཞུགས་འདོད་
མཁམ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་ཆེས་རྗེད་པར་དཀའ་བའི་
ནོར་བུ་ཞིག་དང་ཅིས་མི་མཚུངས། དེས་ན་སྤྲོ་བས་བདེ་ལ་
བཀོལ་རྒྱ་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་དེང་རབས་རིག་པ་དང་འཕྲུལ་
འཁོར་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུར་བརྒྱན་ཏེ་རུས་རབས་གསར་བའི་
འགྲོས་དང་མཐུན་པའི་སློ་ནས་བོད་ཀྱི་སློལ་རྒྱན་རིག་
གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རིག་
གཞུང་དར་སྤེལ་དང་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་རེད་མ་
གཏོགས། གདོད་མ་སྟེ་ལོ་སྟོང་སྤྲག་ཡར་སློན་གྱི་རྒྱན་
འཛིན་བྱེད་སྤངས་གཅིག་ལྟར་འཐམ་ནས་བསྐྱེད་ན་རུས་
རབས་ཀྱི་འཁོར་སྤྱོད་དང་ད་ལྟའི་མིའི་སློ་མོས་སོགས་ལ་
མི་འཚམས་ས་མང་བོ་ཞིག་ཡོད། དེའི་སྤྱིར་སློལ་རྒྱན་རིག་
གནས་དང་དེང་རབས་རིག་གནས་རྒྱུང་འབྲེལ་བྱེད་དགོས་
ལ་སྒྲིགས་དོར་བརྒྱུད་ལེན་གྱི་སློ་མིག་ཀྱང་གསལ་བོ་ཡོད་
དགོས་པ་ནི་ཆེས་གལ་ཆེན་ནང་གི་དོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན་སྟེ།

ཁོང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་
པའི་དེང་རབས་རིག་གནས་པ་དང་དེ་ལས་ཀྱང་སྣ་གཅིག་
ཤེས་ཡོན་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་གསུང་གིན་ཡོད། དེ་ནི་གང་འདྲ་
ཞིག་ལ་བེད་བ་རེད་ཅེ་ན། དུལ་སྲོལ་གོམས་གཤེས་དང་
ཚོས་ལྷགས་དང་མོས། བསམ་སྒྲུབ་ལངས་སྒྲུགས་སོགས་
ཀྱི་ཐད་ནས་བོད་པ་གཙང་མ་གཙང་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་པ་
གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་། རུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བསམ་
སྒྲུབ་ཁ་སྒྲུགས་ཡག་པོ་ཡོད་པ། རུས་རབས་ཉེར་གཅིག་
པའི་རིག་གནས་དང་ལྡན་པ། རུས་རབས་ཉེར་གཅིག་
པའི་ཁ་སྒྲུགས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲོ་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་འཁྲུབ་
རིག་གསུམ་དང་བཅས་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་རྒྱ་རེད་སྟེ། དེས་ན་དེ་རིང་
འདིར་བཞུགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་སོགས་སུ་
ཡིན་ཡང་གོང་ཞུས་ཁྱད་ཚོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་དེང་
རབས་བོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་འགྱུར་བར་འབད་
ཅིང་བཙོན་པ་སླ་མེད་གནང་རྒྱ་ནི་ངས་བྱིད་རྣམ་པར་

སྲིད་འདོད་པའི་སེམས་གཏམ་བཞི་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། མདོར་
ན། རང་རེ་ཚང་མས་སྡོམ་བྱེད་སྲིད་ལྟ་བུ་དམ་པ་དག་གིས་
སྲུ་སྲོག་ལ་མ་འཇོམས་པར་གསར་བསྐྱུན་དང་ལྷལ་བཞག་
གནང་ཡོད་པའི་རིག་གཞུང་དག་རྒྱན་འཛིན་དང་དགོས་
ཕན་ཆེ་བའི་གསར་དར་རིག་གནས་དག་ཚུར་ལེན་ཡང་
དག་པ་བྱས་ཏེ། རབ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྐྱུན་པ་དང་
བོད་མི་རིགས་ལ་བསྐྱབ་དུ་མེད་པའི་ཕྱག་རྗེས་འཇོག་
མཁན་ཞིག་དེ་ཙམ་མ་རུས་ཀྱང་ཕ་མའི་རེ་བ་སྟོང་བྱེད་དུ་
མི་གཏོང་ཞིང་རང་གི་མི་ཚོ་ཚུད་བྱོས་སུ་མི་ཤོར་བ་ཞིག་ལ་
བཙོན་པ་གནང་རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་འདོད་པས་དེ་
དག་བྱིད་རྣམ་པས་ཕྱགས་ལ་བྱུངས། ངའི་ཡོན་ཚད་ཀྱི་མ་
འདང་ས་དང་དབྱུད་སྟོབས་ཀྱིས་མ་དཔགས་ས། བསམ་
ཚུལ་མ་འགྲིགས་ས་སོགས་གང་ཡོད་ལྷག་ལྷུས་མེད་པར་
འདོར་རྒྱ་དང་དེ་འདྲའི་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་རིགས་གང་ཡོད་ལ་
ཁ་མིན་དོན་གྱིས་བཟོད་གསོལ་ཀྱང་ལྷལ་བ་ཡིན་ལགས།
མཐར་བྱིད་ཅག་གི་ཅི་བསམ་མཐའ་དག་ཡིད་བཞིན་

འགྲུབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་སྣོན་འདུན་ལྷ། ཚང་མས་ལགས་སོ།

མགོ་ལོག་གཅིག་སྒྲིལ་ཁང་སར་ཇོ་ནང་དགོན་དུ་དགོ་

འདུན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་སོགས་ལ་སློབ་སྟོན་གནང་།